

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóca apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fl., a doua órá
12 fl., a treia órá 10 fl.

Tot ce privesce fóca,
să se adreseze la „Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii”

in
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaş 13 April 1901.

Numărul 15.

Christos a înviat!

Christos a înviat!

Acesta e salutul, ce în aceste sfinte zile cu drag răsună pe buzele tuturor.

Christos a înviat!

Acest salut e credeul mântuirii, credeul nădejdei noastre.

Câte învățături adănci în trei cuvinte.

„Christos s'a sculat din morți, începătura morților s'a făcut,” așa ne spune Sfântul Apostol Pavel. Care va să zică, învierea lui Christos este începătura, este arvuna, este dovada învierii noastre.

Lucru minunat, zice S. Ioan Gură-de-aur: Isus este Cuvîntul, Cuvîntul din firea sa e viață, și după firea sa viață fiind, pórtă în sine o virtute dătătoare de viață, virtute atotputernică, nețermurită.

„Așa dară, continuă S. Paul, de credem, că Isus a murit și a înviat, așa și Dumnezeu pe cei adormiți întru Isus aduce-i-va împreună cu el.”

Isus a murit și a înviat, începătura morților s'a făcut. E cineva, care se îndoiesce? Atunci întreaga istorie e o scornitură. Pe faptul morții și învierii Domnului Christos s'a zidit o lume nouă. Pentru credința în mórtea și învierea lui Isus cu dragă voce și-au jertfit milioane și milioane viața lor. Cine s'ar îndoi deci?

Atunci inse adevărat rămâne, că învierea Domnului a fost dovada învierii noastre. Da, învierea Domnului a sămănat în trupul nostru stricacios sămînța nestrucăciunii, și sămînța acesta va încolți și va răsări, când însuși Domnul întru poruncă cu versul arhangelului și întru trîmbița lui Dumnezeu se va scobori din ceriú și cei morți întru Christos vor învia.

Cum să póte așa ceva, când vedem, că trupul se descompune și se alege țărînă și mîncare vermilor?

Cum să póte?

Dar să-mi spună cineva, cum să póte, ca arborii aceia, cari înainte de acesta cu puține zile, păreau nisce trunchi nefolositori, acum au dat muguri, înfloreșc și acuși ne vor desfăta cu neîntrecutul lor veșmînt de frunze? În ei de gerul iernii a stat amorțit germenul vieții, în tocmai pe cum

amorțit e în rămășițele trupesci suc de viață dătător al lui Christos. Și care e acel suc de viață?

Ascultați pe Domnul Christos: „Cel ce mănâncă trupul meu și bé sîngele meu are viața vecilor și eú il voiú învia pe el în ziua cea de apoi.”

Pricepeți acum, de ce a trebuit să vină Cuvîntul Tatălui, ca în trupul nostru să sdrobescă pécatul și lăsându-ne nouă trupul seú, să ne arunce în trupurile noastre sămînța sa, sămînța învierii și nemuririi?

Dar de ce a fost lipsă, ca după învierea lui Isus, să mai stăpânescă mórtea și sufletul nostru silit să fie a-se desface de trup? Nu era óre mai deplinită opera de rîscumpărare, dacă prin triumful Domnului Christos peste mórte, s'ar fi șters de odată și mórtea și s'ar fi redat nemurirea de la început trupurilor omenesci? O minune! Ce taină e acesta, care s'a făcut pentru noi? Cum ne-am dat stricăciunii? Cum ne-am înjugat cu mórtea?

Étă îndoieła ce muncesce gîndul nostru isvorit din boldul nemuririi și din ímbirea acestui slab vas al trupului nostru.

Rîspunsul inse ni-l dá sfînta credință, ni-l dá și mintea.

Biserica noastră rîspunde: După porunca lui Dumnezeu, pe cum este scris, celui ce dá odihnă celui repausat.

Dumnezeú, în nepétrunsa sa întelepiciune, a lăsat puterea morții peste trupurile noastre până la a doua venire a Mîntuitorului. Și óre de ce? Nu e óre mórtea pedépsa și urmarea pécatalui? Nu e deci cu dreptate, ca până când nu se va stîrpi din lume pécatul, să rămână și efectul lui?

Și apoi étă că și așa, că scim, că cu mórte vom muri, totuși trăim, ca și când n'am avé să murim nici odată, ca și când n'am avé a ne presenta înaintea înfricoșatei judecări a lui Christos?

Nu ne este nouă destulă mîngăierea, că murim cu sperarea învierii? Sfîntul Profet David cu mare mîngăiere cânta, că trupul lui întru sperare va odihni. Și nu ne spune óre despre trupul nostru Spiritul Sfînt prin rostul Apostolului Pavel: „Sămînă-se întru stricăciune, scula-se-va întru nestrucăciune; sămînă-se întru ocară, scula-se-va întru mărire; sămînă-se întru slăbiciune, scula-se-va întru tărîe; sămînă-se trup muritor, scula-se-va trup spiritual?”

Sórte fericită, care ne așteptă pe noi, dacă vom fi vrednici a o căștiga prin viață creștinescă, fără de patimi, ne dați de rușine și cu pace!

Să ne gîndim în aceste sfinte și luminate zile și la lucrurile aceste, cari mai pe sus de tóte ne privesc.

Să primim cu frică și cu cutrîmur arvuna învierii noastre în inimile noastre, apropiându-ne de trupul și sîngele cel sfînt al Domnului nostru.

Atunci, dar numai atunci, învierea lui Christos ne va fi de folos.

Christos a înviat!

ÎNVIEREA.

— Sîlagiú, 1901.

Timpurî de restrîcte trăim, ilusiile, ce le-am avut pentru secolul nou au dispărut deja până acum, pe cum a dispărut veacul XIX, cel plin de evenimente epocale în istoria popórelor, dornice de drept și libertate. Câte speranțe dulci s'a legat de acest secol nou, câte inimi a bătut mai vehement la sunetul vócel Ființei eterne, când ni-s'a anunțat momentul de momentositate memorabilă, a trecerii peste pragul plin de praf a veacului învechit! Am vîdnt cum trece în registrul istoriei acest secol, care a fost și va fi în etern împodobit cu cunună de lauri, pentru că a fost martorele eluptării dulceti libertății a milioane de indiviđi subjugăți și lîntuiți în catenele amare ale íobăgiei; abundant în cele mai miraculoșe invențiuni ale geniilor omenesci, martorele suspinelor numérose și suferințelor grele a celor slabi și loviți de sórte, a lacrimilor vîrsate în abundență de cei, cari aruncînd o privire la prezentul lor și la viitor, vedeau dispărînd nădejđile, vîdînd sîngele vîrsat, vai fără rezultatul așteptat. Cele din trecutul apropiat și cele ce azi decurg înaintea noastră, ne-ar îndreptăți óre cum, ca să renunțăm la simțîmintul sublim a speranței, a cărei urmare naturală ar fi apoi — lucr de sine ínteles — stagnare, nelucrare în tóte. Dar étă fálfăind crucea, étă mormîntul Rîscumpăratorului se deschide și „Christos a înviat!” Acest act Dumnezeesc ne îndemnă, ba chiar ne provócă a nu despera, căci și noi trebuie să înviem din starea mortală, în care sîntem și se va resturna pétra grea a machinațiunilor inimizilor de pe mormîntul curat a Bisericii, căci și „Christos a înviat!”

Păgânul Cicerone a zis înainte cu 2000 ani: „Signa ostenduntur a diis rerum futurarum” (de nat. Deor.), cu cât mai mult trebuie să credem noi, căci noi nu numai presupunem acesta despre Dumnezeire, ci

ne-am și convins, ba chiar am și vădit cu ochii noștri proprii „signa rerum futurarum“: „Christos a inuiat!“ Singur acest act ne dă drept, a ne ridica cu puteri unite pentru eluptarea celor necesare și pentru obținerea rezultatelor binemeritate.

Prea e destul a privi desolația morală și esternă. În care erai — putem zice — toate popoarele la începutul veacului 19. Unde sînt azi? Cât de înalt e acel nivel, pe care s'a ridicat timp de 100 ani? Dar a ajuns aici prin muncă, prin luptă și abnegațiune, cari însușiri au și fost încununate de Provedința divină cu succese glorioase.

Sincer vorbind: noi azi sîntem într'o stare mai tot atât de desolată, ca și popoarele Europei, înainte cu un veac. Ca popor, ce sîntem? Cele mai frumoase, mai principale drepturi ne sînt răpite; luptele eroice susținute în solidaritate timp de două decenii s'au desvoltat mai la nimica și ce ne-a mai rămas, sînt suvenirile dulci și înălțătoare de inimă a câtor va momente glorioase, a manifestării impunătoare de unitate în toate, a fiilor unui neam mult muncit. Hydra neînțelegerii a sprijinit din răspuțeri intențiunile și atentatele perverse îndreptate contra existenței noastre ca popor.

Er ca Biserică!? Ca Biserică unită?! În acest punct ni-se pun așa pedeci, cari și numerice și specifice sînt de atare natură, că ne încătușează, ca să nu putem lucra nimic. Autonomie, congruă, ajutor de stat etc. etc., câte și mai câte, sînt nisce chestiuni, cari fiind în unul și același timp pe tapet, ne împart puterile, și altcum destul de slabe. Egoism, indiferentism în lăuntru, intrigile esterne și . . . dar nu e lipsă de o specificare mai varie — sînt de atare natură, că în loc să vedem progres, ne trezim, că sîntem de parte rămași. De parte să fie de noi reeriminările. E fapt, că vermilul mai sus numiți rod în trunchiul, rădăcinii și ramurii cu scirea noastră, și va fi trist, dacă morbul intern va nimici și florile esterne.

Foia noastră săptămânală (pentru ce nici acum zilnică?) ne prezintă dovezi de interes destul de frumos a confrăților (barēm ale unor dintre ei), cu privire la chestiunile, ce sînt azi pe tapet. Ba cetim și despre alte cauze mai interne referitoare la viața etică a poporului, mai apoi nenumărate modalități salutare, pentru ridicarea prestigiului clerului și a membrilor săi singuratici. Pecat ar fi să se dea acel articol ultării, demni ar fi să fie păstrați ca un album prețios pentru viitor, pentru urmașii noștri, ca să vadă multele idei salutare slevate între confrăți.

Ce e deci de făcut? Idealismul fără realitate, rămâne tot de una un nou sens; deci ceea ce în discuțiunile scriptaristice s'a desbătut, să le îmbrăcăm în veșmintul realității, punându-le în praxă. E un ce greu lucrul acesta? Ca tot începutul, dar mai mult la aparență.

Etă cum s'ar puté pune în praxă mai pe ușor:

1. *La sinódele protopopesei de primăvară, să fie invitați din fie care parochie 2 sau 3 mireni, anterior aleși din sinul poporului.* Resultatul natural mai de aprópe: că mireni vădend îmbrătoșarea din partea clerului, cu voc se vor interesa de cauzele preoțesci; resultatul mai îndepărtat: acțiunea și informațiunile celor participanți pentru realizarea cauzelor vitale.

2. *În aceste sinóde punctele principale de desbătut să fie cauzele, cari sînt de interes mai actual și între toate punctui cardinal să fie susținerea și enunțarea din nou a deciziunilor referitoare la autonomie șcl.*

3. *Să-și dea părere sinódele, că pentru rezolvarea chestiunilor principiare, nu ar fi óre necesar a se ține sinóde diecesane mixte? că așa I. P. S. S. noștri buni Archierei să fie informați despre dorința clerului și a poporului.*

Aceste de o cam dată despre stările de azi. Lucrul de căpetenie, să nu perdem speranța, în muncă să nu slăbim și atunci vom învinge, căci „Christos a inuiat!“ Și și noi vom învia și vom trăi!

Măgureanu.

Întăiul nostru Prelat.

Am anunțat pe scurt în numărul trecut, despre distincțiunea conferită venerabilului nostru Preposit capitular, Ioan M. Moldovan, care a fost numit de Sfinția Sa Prelat domestic; completăm azi raportul nostru.

Publicarea acestei îmbucurătoare sciri s'a făcut prin surprindere. Se vorbea, că înainte de sta liturgie are să se întimple ceva memorabil, dar până în ultimul moment nu se scia, că ce anume. Escel. Sa Mitropolitul o doria acésta, spre a face o plăcută surprindere aceluia, care atăta a lucrat pentru acésta de Dumnezeu păzită Archidieceasă, fără ca vre-odată să fi reflectat la onoruri trecătoare.

Escel. Sa Mitropolitul sosind la Biserică, spre a servi liturgie pontificală, după ce se îmbracă în toate ornatele sacre, iésă în presbiter încunjurat de tot clerul și ocupând loc pe tetrapod, adresază Vener. Capitlu următórea cuvintare, în care e schițată cu multă căldură viața Vicarului nostru general, și din care vorbire transpiră totă alipirea, pe care Capul Bisericii noastre o are față de cel mai ilustru fiu al Său.

Etă cuvintele Mitropolitului:

Preavenerat Capitul Mitropolitan!

Bunătaea vieții și destoinicia sînt acele însușiri, prin cari, ca prin nisce aripe se pôte cineva avînta la vre-un grad óre care mai important în societatea omenesă.

Virtutea și hărnicia pe lângă binele, care îl procura prin exemplu, prin învățatură și prin celelalte fapte ale îndurării spirituale și corporale, mai au și acea laudă specială, că în butul intereselor adese contrare, și pe lângă totă disparitatea în vederi și în judecări, straturile societății se întrec în stima meritului adevărat, și se dovedesc conglăsuitoare, când se vęd îndemnate de a presta vredniciei tributul de recunoștință.

Providența divină a căutat cu îndurare spre acest Capitul al Bisericii Catedrale Mitropolitane de Alba Iulia și Făgăraș, când i-a plăcut a concede ca în fruntea aceluia la demnitatea de preposit se ajungă Preonorata Frăția Sa Ioan Micu Moldovan, hărbat înzestrat cu însușiri alese, și stimat de cătră toți cei ce-l cunosc.

Pe acesta Veneratul Capitul Bobian l'a onorat cu încrederea-i întregă atunci, când în 8 Iuliu 1879 cu unanimitate îl alese de canonic teolog, ca pe cel ce ani îndelungați ostenise ca profesor la gimnaziul arhiepiscopesc din Blăș, și cu elucbrațiunii importante adause literatura sacră.

Acesta află har la póele preainaltului tron al Maiestății Sale Sacratissime Francisc Iosif I., împărat al Austriei și rege Apostolic al Ungariei, care în puterea dreptului de Patronat preainalt, de care se bucnă peste toate bisericile din patriă, și care i-se cuvine și în sensul literelor fundatiionale ale Ven. Capitul Bobian, s'a îndurat a-i încuviința promoțiunea treptată până și la gradul de preposit.

Adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura română și pentru cultura poporului român în repetite rânduri își concentră în dînsul voturile la alegerea de presidente al acelei corporațiunii, de înaltă chemare pentru neamul nostru.

Cetățenii opidului nostru sub presiuni Frăției Sale, își vęd garantate interesele lor, pentru ale căror ocrotire mai bună înființară cassa de economie „Patria“ din Blăș.

Academia română din Bucuresci, acest areopag de științii, l'a judecat pe Frăția Sa vrednic de înalta distincțiune, de a cuprinde loc între membrii ordinari ai ei.

Veneratul Cler adunat în Sinodul electoral din 16 Aprilie 1893 nu s'a indoit cătuși de puțin, al onora cu voturi de ajuns, căt se între în ternariul ce era să se propună locul preainalt pentru complinirea scaunului mitropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș.

Comitatul Albei-Inferioare încă judecase a fi priincios binelui de obsce, ca în mai multe període după olaltă să-l alégă în Comisiunea-I de administrațiune.

Aceste mărturisiri foarte luminate, pe cât sînt de varie dacă le canți provenința, pe atăta le cresce importanța din consunetul după care se întrec a presta vredniciei tributul de recunoștință.

Mă simt înse astăzi foarte mângaiat că mi-s'a dat a puté împărtăși Preaveneratului Capitul Mitropolitan, cum că mărturisirile mai sus înșirate acum își primiră cununa prin aceea, că Sfinția Sa Preafericitul Părinte Leon al XIII. Papa de la Roma s'a îndurat pe Frăția Sa Preonorată Ioan Micu Moldovan Prepositul Capitulului Mitropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș a-l distinge cu titlul demnității ecclesiastice, și a-l numera în collegiul Prelaților săi domestici, pe cum mai pe larg se pôte înțelege din preainaltul Breve Apostolic de dto 28 Martie 1901, care să se cetescă!

Dilecto Filio Joanni Moldovanu, Praeposito metropolitanae Albae-Julien. Vicario Generali.

LEO P. P. XIII.

Dilecte fili salutem et Apostolicam benedictionem. Singulare studium a te positum in propugnanda conciliatione et concinnatione salutari Orientalis Ecclesiae cum Occidentali, obsequium constans erga Nos et hanc Apostolicam Sedem, et commendationes Antistitis tui, qui te socio ac particeps curarum et laborum in administratione Dioecesis valde utitur, persuadent Nobis ut tibi deferamus Ecclesiasticae dignitatis titulum, qui tua merita Nostramque in te benevolentiam cumulate testetur. Quare te a quibusvis excommunicationibus et interdictis, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quas forte incurris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, his litteris te Praelatam Nostrum Domesticum facimus, constituimus, renunciamus. Tibi propterea, dilecte fili, concedimus, ut violacei coloris vestem et lineam amicum manicatum vulgo dictum „Rochetto“ in Romana etiam Curia tibi licite possis induere utque utaris fruaris singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis, quibus alii eodem titulo aucti utuntur et fruuntur. Non obstantibus contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XXVIII Martii MDCCCCI Pontificatus Nostri Anno Vigesimoquarto.

Leo XIII. Pont. Max.

Alois. Card. Macchi m. p.

în versiune românească:

*Iubitului Frăţ Ioan Moldovan, Prepositul
Capitl. mitrop. de Alba-Iulia Vicar General.*

Leo P. P. XIII.

Iubite Fiule, mântuire şi binecuvîntare apostolăscă! Zelul deosebit ce l'ai desfăşurat întru promovarea împăcării şi uniunii salutare a bisericii răsăritene cu cea apusană, statornicia veneraţiune către noi şi către acest Scaun Apostolic, în fine recomandările Arhiepiscopului tău, cărui tu îi eşi de mare folos ca soţ şi partaş întru grija şi osteneala administrarea diecesei, ne-au îndemnat să îţi conferim o demnitate bisericească, care să arete cu prisosinţă meritele tale şi bunăvoinţa Noastră către tine. Drept aceea spre scopul acesta absolvându-te şi declarându-te de deslegat de ori ce. escomunicare şi interdict, pre cum şi de la alte sentinţe, censuri şi pedepse bisericesci, ce eventual le-ai fi contras, prin scrisoarea această te numim, constituim şi declarăm Prelat al nostru domestic. De aceea îţi şi dăm voce iubite Fiule! ca fără nici o pedecă, să poţi îmbrăca veşmint violet şi superpelitie de in, numită de comun rochetto, chiar şi la Curia Romană şi să te poţi folosi şi bucura de toate drepturile, onorurile, privilegiile de cari se foloseşte şi bucură şi alţii, aşezaţi în această demnitate, fără de nici o pedecă. Dat în Roma la Sf. Petru cu sigilul inelului Pescarului în ziua de 28 Martie 1901. a Pontificatului nostru anul al 24-lea.

Îndelungate aclamări au urmat după citirea acestei breve.

După câte-va clipite Escel. Sa luând eră-şi cuvîntul continuă:

Măntuitorul nostru Isus Christos cu prilejul intrării sale solemne în Ierusalim, carea a o prăsnui ne-am învrednicit întru această Duminecă a Floriilor, nu s'a subtras dinaintea mulţimei, pe cum făcuse altă dată dinaintea celor ce voiau să-l proclame împărat, — că a doua zi după ce a înviat pe Lazar „popor mult carele venise la prasnuc, auzind că vine Isus în Ierusalim: au luat stâlpi de finic, şi au ieşit întru întâmpinarea lui şi strigă: Osana! binecuvîntat cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israil“.

Acelaşi Domn Isus, nu a despreţuit nici lauda ce ieşia din buzele nevinovate ale pruncilor evreiesci, cari strigau în biserică şi ziceau: „Osana Fiul lui David“, ca să se umple scriptura, „că din gura pruncilor şi sugătorilor ai sevrşit lauda“.

Cade-ni-se dară şi năvăl Illustrissime în Christos Frate Preposit! să ne bucurăm în Domnul, şi să primim cu credinţă viuă, şi cu caritate filială laudele sosite la adresa voastră de la locuitorii Domnului Isus Christos, de la următorii S. Apostol Petru şi capul vădit a totă biserica.

Preafericitul Părinte ne spune, că spre aceea, ca să Te numere în colegiul Prelaţilor sŃ Domestic, l'a îndemnat studiul şi nisuinţa constantă a Frăţiei Tale Illustrissime de a apăra sfînta Unire, adecă de a propti cu dovezi reconciliaţiunea şi conjuncţiunea Bisericii Răsăritene cu cea Apusană; mai departe reverenţa, ce o nutreşti din tinereţe către S. Scaun Apostolic al Romei şi supunerea omagială, carea o areţi către persoana preainaltă a Sfîntei Sale; în urmă şi comendaţiunea arhiepiscopului propriu, cărnia îi sînt forte de mare folos întru administraţiunea diecesei serviciile, cari le-ai prestat cu sfatul şi cu osteneala, ca Vicar general arhiepiscopesc.

Din aceste îndemnuri a voit Sfîntia Sa să facă adevărate cu prisosinţă, atât meritele

Frăţiei Tale, cât şi bunăvoinţa Sfîntei Sale, cooptându-Te în colegiul Prelaţilor Domestici.

Dă-mi voce Frate în Christos! să Te salut cu căldura iubirei frăţesci întru această demnitate ecelesiastică a Prelaturei, şi asigurându-Ţi de la Dătătorul tuturor bunătaţilor prosperitate de tot soiul, să am mângăierea a mă împărtăşi şi de aci încolo de iscusinţa sfaturilor şi de folosul ostenelelor, întru cari a petrece Ţi-a fost plăcut în totă viaţa.

Mai de cu samă acum, ajuns la vîrstă, când pe lângă alte neajunse şi puterile slăbesc, fericite mă voiui simţi, de a mă pute bucura de conlucrarea neobosită din partea Illustritaţii Tale, că dulce sfătindu-ne în Domnul, se aflăm între nenumărate stăruinţe spre interese private, calea secură, carea scote la valoare binele de obsec; întru învălmăşala trebilor omeneşti se putem păstra în cler şi popor disciplina sacra, cea reparat necesară pentru bunăstarea sfîntelor lui Dumnezeu biserici; eră întru apele neversate ale influenţelor de tot soiul să apărăm cu statornicie staulul oilor, ca intratul la beneficii şi la demnităţi ecelesiastice de-a pururea să fie deschis pe sama celor vrednici, cu cari şi prin cari cu toţii să preamărescă pe Tatăl nostru cel din ceruri. Acelaşi pe Frăţia Ta Illustrisimă să te custe întru lungime de zile!

Ovaţiunile se repet din nou şi din feţele tuturor se cetesce bucuria pentru această înaltă distincţiune, care a venit celui mai bine meritat şi distins bărbat al Bisericii noastre.

Emoţionat, noul prelat mulţumesc de neaşteptata onore ce l-a ajuns şi la care n'a visat nici o dată; mulţumesc Escel. Sale Mitropolitului, care cu multă bunăvoinţă vede faptele sale cu mult mai mari de cum sînt în realitate; mulţumesc Sfîntei Sale Pontificelui şi le doresce tuturor viaţa îndelungată spre gloria bisericii creştine.

Corul cântă un întrăit „Mulţi ani!“ şi ceremonia această primă în Arhiepiscopia noastră, se termină.

După sfînta Liturgie, Capitlul mitropolitan, sub conducerea Rsmului *Sim. Pop Mateiu* se prezintă înaintea Illustr. Sale Dlu Prelat, felicitându-l de această onore. Rînd pe rînd numărul felicitatorilor creşte, căci toţi se grăbesc a-i ura îndelungă viaţă spre binele bisericii şi neamului nostru românesc.

De închiere lăsăm să urmeze textual clausula de publicare introdusă pe breva pontificie.

Nr. 11—1901
presid.

Acest preainalt rescript apostolic s'a publicat azi în Biserica catedrală mitropolitană de Alba-Iulia şi Făgăraş cu hramul Prea sfîntei Treimi, înainte de Sf. Liturgie pontificală, şi între aplausul clerului şi al poporului credincios s'a luat cu omagială devoţiune spre sciinţă.

Blaş în duminica Floriilor 7 April
n. 1901.

L. S.

Victor Mihályi m. p.
Mitropolitul de Alba-Iulia.

Revistă politică.

Franţa. În 10 l. c. a sosit flota italiană în Toulon. Francezii, cari pretutindena i-şi caută amici, în această vîd o apropiere a Italiei. De aci se esplică bucuria generală francesă şi serbările ce Toulonezii le aranjază în onorea Italianilor. Puţină surprindere le a causat retragerea năilor rusesci înainte de sosirea marinarilor italieni. Dar surprinderea a încetat îndată ce faptul s'a esplicat ca o dispoziţie de bunăcuviinţă, că adecă onorurile ce se fac pentru Italiani să nu se atribue din partea cuiva Ruşilor.

România. Sămbăta trecută s'au deschis corpurile legiuitoare cu ceremonialul îndatinat. Mesagiul de tron se ocupă numai de economii, ca de cea mai de căpetenie lucrare ce o au reprezentanţii naţiunii. Regele accentuează, că consolidarea stărei economice se pôte face cu atât mai uşor, „cu cât pacea europeană e asigurată, prin hotărîrea unanimă e Puterilor celor mari, şi că România se găsesce în relaţiunile cele mai amicale cu toate statele.“

Ca un fel de completare a Mesagiului „Monitoriul oficial“ publică o scrisoară a Regelui adresată dlui Sturdza, preşedintele consiliului de ministri, în care Regele doresce, ca în vederea economiilor ce vor trebui să se facă, „tote reducerile, ce se vor aplica în viitor acelorora, cari slujesc Statului, să fie de asemenea aplicate şi listei civile,“ de ôre ce Regele socotesce de o datorie a Sa, „de a uşura sarcinile Statului.“

Scrisoarea regelui a făcut cea mai bună impresie pretutindena şi e reprodusă de toate ziarele.

Bulgaria. O scire senzaţională circulează în ziaristică; e vorbă adecă, de arestarea întregului comitet macedo-bulgar în frunte cu Sarafoff, şi secuestrarea localurilor societăţii. Acesta, zice-se, în urma tonului revoluţionar al foii comitetului şi a intervenţiunii energice a Turciei de a se face o dată dreptate în afacerea cu omorirea lui Mihăilean şi complotul contra regelui Carol. Cercurile guvernamentale bulgare, consideră totă arestarea această, ca avînd un caracter pur criminal, ea a fost aprobată de toţi cei cu sentimente bune, cari ţin la consolidarea Bulgariei.

Rusia. Turburările par că s'au mai liniscit, câte-o scire ajunsă în pressă mai vestesce numărul cel mare al celor prinşi şi inchişi. De ună-zi era vorbă de un atentat îndreptat contra ţarului, din fericire fără de a avé ceva rezultat. Azi scirea această se desminte, în schimb cetim, că în locul fostului ministru de culte, cădut jertfă unui atentat, a fost numit adjutantul general Wamrowsky, avînd ca cea dintăiu chemare reorganizarea învăţămîntului într'o direcţie mai bună. Ţarul accentuează în rescriptul de numire, că speră mult de la această organizare, care va regenera tinerimea şi de împreună cu ea întreg poporul.

Corespondințe.

Scrișore din Budapesta.

— de la corespondentul nostru. —

— 6 April n.

(Invetătorii de la civile. — Fumatul. — Imprumut. — Crucea în piept. — Barnum și Bailey. — Parlament.)

(Invetătorii de la civile) În epistola trecută am arătat, câtă plată are aici un dascăl de la norme. Profesorii, sau mai bine zis dascăli și dascălițele de la școlile civile sînt cu mult mai bine situați. Plata lor, cea mai mică e 2000 corone și 600 corone bani de quartir. Gradul acesta durează trei ani. În gradul al doilea aș 2400 cor. plată — și 720 corone cortel. Gradul acesta durează patru ani — după acești șapte ani ajung la salariul adevărat, anume 3000 corone — și 900 corone bani de quartir. Cuincuenalul acestora e 10% din plată, anume 300 cor. Se vorbește, că orașul voesce a introduce un nou sistem de pensionare, și anume, ca în pensiune să se socotescă și banii de quartir, nu numai salariul.

Mai bine dotați de cât canonicii nostri.

(Fumatul) Senatul orașănesc într-o ședință a lunii acesteia a oprit fumatul în edificiul școlii. A provocat directorii școlarii, ca să grijească, ca în edificiul școlii, nici chiar invetătorii să nu fumeze — căci exemplul e foarte lipicios. Nu ar strica, dacă și la noi s'ar interzice fumatul — căci, pe câți invetătorii am vădut eu fumând chiar și în sala de învățămînt!

(Imprumut) Criza de bani a cufundat în datorii și orașul Pesta — deși știut este, că în tot continentul, după Paris, Budapesta e cel mai bogat oraș. Orașul a voit a lua un imprumut de 30 milioane — și a provocat băncile Europei, ca să-și înainteze plauul și modul, cum ar voi a da acest imprumut. Băncile au făcut între sine un compromis, și au propus orașului, că vor da imprumut, înse cu un curs de 84 la sută. Anume orașul să le dea obligațiunii, sau acțiunii, de 100 corone — era ei vor da 84 corone numai. Percentele banilor, firesce, că vor fi 4-6%. Propunerea acesta senatul nu a primit-o ci la propunerea unor civi bogătanii, orașul la imprumut de la civi în modul de mai sus — dar cu curs de 87 la sută. În primele zile au scris atît aici în oraș, cât și în provincă, mai bine de 30 milioane. Cine are bani, și voesce a și-i depune bine — întru adevăr s'ar plăti a se folosi de ocaziunea acesta binevenită. Orașul dintre subscripțiunile acestea alege, că de la cine primesce — și zilele acestea va decide definitiv.

(Crucea în pept.) Despre repunerea crucii în universitate vi s'a trimis raport. Am se însemn, că tinerii acești bravi, de acum înainte, poartă pe pept o cruce de medalion și așa se plimblă pe bulevardele capitalei. Ar fi minunat, dacă toți creștinii ar purta semnul crucii — ca perciunații să se cunoscă unii pe alții.

(Barnum & Bailey.) Toți așteptăm cu nerăbdare ziua lui 7 aprilie, căci atunci sosese în Budapesta Barnum și Bailey. Acesta e numele celui mai mare circus în lume. Acum de vre-o 3 săptămîni se fac

reclame în mod american. Sînt păreți câte de 10—15 metri de lungi, pe cari sînt lipite publicațiunile și ilustrațiunile producțiilor lor. Nu este prăvălie pe bulevarde și strade laterale, în care să nu fie câte o ilustrațiune. Dintrun oraș întraltul merg cu tren separat — era trenul întreg constă din 67 vagoane mari — cari sînt proprietatea lor.

De o dată se produc cam 850 de oameni, și circa o mie de animale. În șatra principală ce o ridică, va fi loc pentru 12.000 persoane. Acest circus se oprește numai în capitale — și pe timp scurt, căci regiele zilnice îi sînt 24.000 corone. Acestia se pricep la reclamă — căci nici nu au sosit, și totă lumea tot de ei vorbește. Directorii teatrelor se ia de pîr, căci se tem, că teatrele lor în decursul acestor două săptămîni vor fi gôle. Au înaintat recurs senatului, rugându-l, ca la nici un cas, să nu prelungească concediul lui Barnum & Bailey. Că americanii acestia sînt oameni naibili — se vede și din cazul următorii. Societatea, care a luat în arîndă de la oraș stîlpii destinați pentru publicațiunii — abia a așteptat să vină Barnum, ca să mi-l beléscă. A cerut de la Barnum sume enorme. Advocatul lui Barnum, studiînd ordinațiunile orașului a aflat, că în ordinațiune stă numai că e oprit, a „lipi“ publicațiunii, dar a „acăța“ de ceva nu e oprit. Barnum a făcut din scînduri păreți de câte 10—15 metri — și în locuri, unde nu sînt edificii a acățat păreții proprii. — Ast fel a rămas întreprinzătorii cu buzele umflate.

(Parlament.) În parlament iarmă grozavă. Să vede, ca să apropie alegerile, și deputații cari cugetă, că la alegerile următoare vor rămănea acasă — își arată acum totă puterea. Contractul cu „Adria“ a provocat grozave certe, dueluri. Rakovszky, membrul partidului popular nu-i cruță.

Alt cum e om cu mână curată, braț tare și bogat — nu are de ce se teme. Se și tem de el toți, cei cu mâinile cam aurite, ca dracul de tîmăie. Se svonesce, că alegerile vor fi la începutul lui Iunie — sau pôte chiar la începutul lui Mai. Pe tîmnă înse la nici un cas. Partidul popular speréază, că se va înmulți cu vre-o 50 de membrii — chiar în zilele trecute dep. Förster a trecut în tabera lor.

Pestatul.

Sinódele protopopesci.

— districtul Blaș. —

Districtul protopopesce al Blașului, conform decizului din anul trecut, și-a ținut sinodul de primăvară în parochia Lunca la 2 April n.

La 9 ore a. m. se începe serviciul divin, celebrându-se sta liturgie de cătră șeful tractual M. On. Georgiū Bărbat cu asistința preoților Iuliu Nistor, revisor archidieceșan și capelan în Blaș și Nicolaū Lațiu din Crăciunelul inferior.

Responsurile s'au cântat de cătră corul improvisat al preoților tractuale, sub conducerea lui Vasiliū Băcilă, preot în Lodroman. La finea santei liturgii s'a rostit predica ocașională de cătră Ioan Handrea

preotul Mănărăđii, fiind ascultată cu mult interes din partea mulțimei de popor, avînd caracter de actualitate, tractând sfința mărturisire.

După aceea dimițindu-se poporul, toți preoții se mărturisesc și imediat se începe ședința sinodala în localitatea școlii gr. cat.

Din programul sinodului cred a fi de interes general următoarele: a) S'a constatat spre bucuria tuturor, că mersul învățămîntului școlar progreséază și în genere e satisfăcător; — b) Moralitatea credincioșilor e mulțumitoare; — c) S'a eiectat tacelele la fondul esactoratului și de salarisare al preoților, atragîndu-se din partea presidiului atențiunea tuturor, ca în viitor să nu mai obvină atâtea restanții; și d, se alege în urmă parochia Glogoveț ca loc de întrunire al proximalului sinod, designându-se de concionator tinerul preot al Șoroștinului V. Maior.

Ași comite o mare nedreptate, când nu ași releva la acest loc, buna impresie ce a făcut-o asupra preoților tractuale, edificiul sfinței bisericii, edificiul școlastic, curățenia esemplară și buna conservare, ce se observa, la toate superedificatele parochiali, construite toate în timpul din urmă, și cari ar face onore ori cărei alte parochii, nu numai micutei comune Lunca. Mai departe numărul cel așa de mare al bunului popor, care a participat la sfința liturgie, deși întréga parochie abia numérah 500 suflete.

Laudă frunțașilor comunei și în deosebi actualului preot Ștefan Lita.

Un preot tractual.

Spicuirii literare.

Serviciul divin cu taxă.

Ori cât de curios s'ar păré, dar e un fapt. Dl căpitan Leonte, din armata României, propune introducerea serviciului religios cu taxă.

În nr. 25 din fôia bisericéscă „Apostolul“ din București, scriind de mișcarea, ce s'a pornit la frații din România „spre reculegere sufletéscă“, propune „completarea serviciului religios prin predică și bune coruri bisericéscă“. Cum înse din colo pentru coruri se recer fonduri spre a plăti pe cîntăreți, dsa e de părere, ca în bisericile sêrace, pentru formarea fondurilor de lipsă, să se introducă „serviciile religioșe cu intrare, făcute de câte un Prea Sfinț Episcop în bisericile orașelor de reședință ale eparchiilor, încunjurate de clerul bisericésc și de cătră Sf. Protoerei în cele alalte orașe. Cu ocașia acestor servicii unul din cei mai de samă predicatorii, va predica creștinilor însămăntatea sêrbătorilor și tot ce va găsi folositor creștinilor“.

Lăsam în chibzuința cetitorilor nostri să judece, cum vor atrage serviciile acestea religioșe, unde credincioșii vor trebui să plătescă, ca la teatru? . . .

Și sînt oameni, cari se supără că spicuim ast fel de lucruri . . .

Christos a înviat!

*Din ceriul sfânt Te-ai pogorit
Și chip de om ai îmbrăcat,
Și pentru noi Te-ai umilit
Așa de mult Tu ne-ai tubit
Christoșe adorat!*

*Mântuitor dumnezeesc
Și Domn etern al lumii 'ntregi,
Lăsat-ai tronul Tău ceresc
Ca de păcatul strămoșesc
Pe noi să ne deslegi!*

*Jugul sclăviei Țai sfărmat,
Părinte-ai fost celor orfanți,
Pe asupriți Ț-ai mângâiat
Și pocănițat predicat
Celor tiranți.*

*Cuvîntul Tău liberator
Ei n'au voit a-l asculta,
Orbiți de răutatea lor,
Al diavolului slujitori,
Au stîns viața Ta.*

*Te-au prins, amar te-au chinuit
Cununt de spină pe cap Ț-au pus,
Și Te-au scuipat și te-au hulit,
Pe cruce crud Te-au pironit
O bunule Isus!*

*Dar când păcatul se credea
C'a reușit triumfător,
Și când Minciuna predomnea
Și Tiranția stăpânea
Asupra tuturor:*

*Din temelii s'a sguduit
Domnia lor: s'a ruinat!
Lumină nouă a răsărit
Și din mormînt pecetluit
Christos a înviat!*

Emilian.

MORITURI.

— Gîndiri de Paști. —

E sora și e primăvară.

Și prin geamurile întredeschise o caldă
sufărare de vînt me chemă și me ispitesce.
Și plec așa, afară de oraș, și mă așez
pe o bancă.

Scot din busunar ceva notiții, să cetesc.
Dar literile îmi fug dinaintea ochilor, și în
cap îmi sună ca o ciudată cadență: Mo-ri-
tu-ri . . . Mo-ri-tu-ri . . .

Citiseam în treacăt placatele și cuvîntul
ăsta — titlul piesei lui Sudermann — mi-a
rămas țintuit în minte și nu-l mai pot scote
de acolo.

E cald și e primăvară, vîntul aduce
parfum de violele și de ierbă proșpetă —
cine s'a gândi atunci la mörte?

Și ca o intrupare a cuvîntului, ce nu
mai voia să-mi iasă din cap, un car frumos
împodobit trece drumul. Și caii pășesc încet
și trist, ca și când ar ști și ei, că nu se
cuvine să alege, când duc un sicriu.

Împodobit cu flori, un mic sicriu de
metal, strălucește în bătaia razelor de sora.

I-l petrec cu ochii, până îl pierd la
cotitura drumului.

Și abia l-am pierdut și apare un alt
car mortuar, apoi ierăși altul.

În câteva ore număr al șeptelea car.

Și me gîndesc: ce multe sînt, și cât
de multe au să mai fie!

Și cum privesc în urma lor, sicriile
încep să vorbească și morții povestesc po-
vestea vieții lor.

Și-l ascult.

*

Sicriul cel mic de metal începe povestea:

— Te miri, că mor așa de mic, să
nu te miri; eu am voit așa. Eram în leagăn,
și toți cei din casă dormeau, când m'am
trezit de o lumină mare. La căpătîiul meu
era îngerul Vieții și îngerul Morții. Și cel
dintîi mi-a zis: „Dacă vrei să fii al meu,
vei cunoșce viața cu bucuriile și durerile ei;
vei avea mîngăierii și supărări nenumărate,
dar eu voi fi lângă tine și te voi apăra
și-ți voi da puteri. Și când vei ieși din lume,
te vei duce cu mîngăierea, că ai cunoscut
viața și — ai trăit-o“. Și îngerul a făcut
un semn și am văzut viața, m'am văzut pe
mine însu-mi trecînd prin lume — și mi
s'a făcut frică de câte aveau să se întimple
cu mine.

Apoi a vorbit îngerul Morții: „Dacă
vrei să fii al meu, nu vei cunoșce nici o
durere și nici un chin. Durerile sînt numai
pentru omeni. Eu îți voi da odihnă și liniște.“

Și era așa de frumos îngerul acela, și
era așa de dulce graiul lui, încât mi-am
întins brațele și l'am rugat să me ia.

Viața e plină de dureri; mi-e frică
de ea.

*

Pe sicriul cel alalt cetesc: „a trăit
84 ani.“

Și își începe povestea:

— Sînt obosit; odihna asta îmi face
bine . . . așa de bine! Și când privesc în
urma mea, me duc așa de liniștit, cu tôte
că n'am să mai vii înapoi. Am lucrat în
tôte viața — am suferit — dar nu-mi pare
rău e-am trăit-o. M'am rugat lui Dumnezeu
în o vreme: „Dă-mi, Dómnne zile, dacă nu
pentru mine, cel puțin pentru ea.“ Mai
târziu me rugam: „Ține-mi Dómnne puterile,
dacă nu pentru mine, cel puțin pentru ei.“
Erau așa de mititei sormanii, ce ar fi făcut
ei fără mine? și ei mi-au dat puteri să
lucru, ei m'au făcut să nu cunosc osteneța,
ei m'au învățat ce dulce e să trăiești pentru
alții. Și când pe urmă l-am văzut marî,
simțiam, că spatele mi se încovoie; eram
obosit. Și nu am mai cerut de la Dumnezeu
puteri . . . nu mai era lipsă de mine. Le-
gănam nepoțelii pe genunchi și ei se jucau
cu barba mea albă. Și sara, când me
înechinam, ziceam cu inimă liniștită: „De
acum, Dómnne, fie voia Ta.“ . . . Și o să merg
în fața Lui, să-l cer — odihnă.

Viața e luptă — mörtea e odihnă.

*

Pe dinainte trece un sicriu, ce abia
se vede din flori.

Pe o petea ce atîrnă, cetesc: „Flóre
am fost și m'am vestejit.“

Povestea sicriului e așa de înduioșătoare:

— Eram de șapte-spre-zece ani . . .
și omeni spunea că sînt frumoasă . . . Ce

bunî erau omeni, ce frumoasă era lumea! . . .
A fost un vis frumos, din care n'asî fi voit
să mă deștept așa curînd. Cum zimbău
omenii, când se uita la mine! Cum zimbău
mai ales, când am fost la bai . . . ca prin
vis aud valsul . . . eu sbor în vîlmășag
amețită . . . și -mi pare așa de bine, și nu
știu de ce . . . Da, a fost un vis frumos, și
pote, că visez și acum . . . Și mîne o să-l
spun mami, că m'am visat mörta și o se
mă sörute pe frunte zicînd . . . Da, visez
și acum, căci nu pot muri așa de curînd,
când viața e așa de dulce, când lumea e
așa de frumoasă.

Da, visez . . .

*

Și rîd pe rîd trec carile și fie care
își are povestea lui.

Și cum privesc în urma lor, de o dată
mi se pare, că șirul lor se mărește. E un
șir lung, nesfîrșit de lung: lumea întregă e
însiruită . . .

Și toți pășesc liniștiți și gravî.

Pe un tron de aur, îngerul Morții pri-
veșce cu un zimbăt înduioșător la lumea
însirată înainte-i.

Și toți își descoperă capul, salutînd cu
resignare:

— Ave Caesar! Morituri te salutant!

. . . . .
Din depărtări aud sunete de clopot:
biserica serbeză Învierca . . .

Budapesta.

Al. Ciura.

Ziua Învierii.

*Din brațul gerului cumplit
S'a desfăcut acum pămîntul,
Și crivățul, frate cu vîntul,
În fund de munți a 'ncremenit.*

*Natura 'ntrégă a reinviat.
Pădurea vestează 'nverzesce, —
Êr câmpu 'n flori se 'mpodobesce...
E primăvară . . . Êr în sat*

*Serbare mare s'a pornit
Cu rugăciuni și slujbă multă.
Chiar Domnul Sfînt din cer ascultă
Cum flul Sêu e preamărit . . .*

*Prin văi, pe deal răsună cîntul
De bucuria Învierii . . .*

*Și de scirea primăverii
A 'nmărmurit deja pămîntul. —*

*Sînt astăzi Pascele în sat.
Mai mândru sörtele răsare,
Merg credincioșii la 'nehinare:
Căci Domnul Sfînt a înviat.*

*Și doi de se 'ntîlnesc prin sat
Să 'mbrățișeză cu iubire;
Cetesci parcă 'n a lor privire:
Christos din morți a înviat! —*

Iacob C. Domșa.

Mama sfântului Augustin.

XIV.

(Continuare.)

Cu toate acestea, nu credința, nu speranța, nu resignațiunea în voia lui Dumnezeu, nu pacea au fost acelea, cari au crescut mai mult în s. Monica; nu, ci — iubirea.

Cum să și descriem crescerea treptată a acestei iubiri? Deja ca copilă tină se alipese de Isus cu acea iubire sinceră, fragedă, familiară și plină de farmec, care mișcă inima lui Dumnezeu, fiind că ea pătrunde chiar și inima de ghiță a omului. Ca femeie tină, copleșită de durere, amăgită și părăsită plânge la picioarele Mântuitorului, și când a văzut, că iubirea pămîntescă e miucinosă, că numai Dumnezeu e amic credincios, care nici nu ne înșală, nici nu ne părăsește, nici o dată, când a observat zic toate aceste, atunci din ce i-se măriau durerile și-l dispăreau visurile frumoase, din ce îi crescea și iubirea.

Ca mamă tină după ce a gustat pentru un moment bucuriile iubirii recunoscătoare lângă lăgănul pruncului său, fiind cuprinsă în data de grija pentru mântuirea fiului său; fără lăc de ajutor din partea consoțului său, s'a refugiat la Dumnezeu, unica ei speranță. Timp de 30 de ani Dumnezeu i-a fost unicul consilieriu în mijlocul fricei, îngrijirii, speranței și presimțirilor sinistre.

Trei zeci de ani de-a rindul și-a trimis ea către ceriul plângerile, cari îi măriau din ce în ce mai mult iubirea; căci, ca să fie cu atât mai sigură despre căstigarea lui Dumnezeu, se silia să-l iubească tot mai ferbinte.

Acum când și-a văzut dorința realizată, fericita mamă a vărsat înaintea Dumnezeului său din nou lacrimi, și încă lacrimi de acelea, cari până aci îi erau cu totul necunoscute.

Oh! cine ar pute espune iubirea acestei femei față de Dumnezeu, față de Isus Christos?

Durerea, îngrijirea, speranța, frica și lumina îi măriau iubirea, care numai într'atâta se schimba, în cât căpeta puteri nouă.

Petrecea ore întregi lângă s. altar cu fundată în rugăciuni.

Se cumineca în toate zilele cu o frăgețime din ce în ce mai mare.

Și acum, după ce i-a secat isvorul lacrimilor de durere, a început a vărsa înaintea crucei lui Isus alte lacrimi, acele lacrimi de bucurie, cari nu s'că nici o dată, pentru că pe acelea le adună și le vărsa iubirea.

Și ceea ce e nespus de frumos la s. Monica, este, că iubirea ei față de Isus Christos și iubirea față de fiul său Augustin era una și aceeași.

Acosta iubire dublă s'a dezvoltat la oaltă în decursul anilor; au crescut împreună, așa zicând, s'au îmbrășat. Monica nu cugeta nici o dată la Isus Christos, fără a-i aduce aminte și de Augustin, nu căuta la Augustin, fără de a avé înaintea ochilor săi și pe Isus Christos. Causa, că a suferit atâta, că așa de mult i-a sângerat inima, a fost, că obiectul iubirii ei: Isus și Augustin s'au despărțit, s'au depărtat unul de altul.

Tot din aceeași cauză provenia, că acum, când a văzut, cât de tare iubese Augustin pe Isus Christos și Isus Christos pe Augustin, a cuprins'o o bucurie așa de mare, în cât nu și-o putea ascunde dinaintea oamenilor.

Durerea nu a putut-o duce în pămînt; dar acum era de temut, să nu móră de bucurie. Și până aci nu o dată era răpită până la estă în rugăciunile sale; se împărtașia de una dintre acele înfruriri mai puternice ale grației divine, prin care Dumnezeu se face stăpân peste suflete și le ridică la sine, nelăsându-le lor de cât facultățile privirei, rugăciunii și iubirii. Era lucru deja cunoscut, că de la botez în coce a participat mai de multe ori în grația această. Câte o dată așa era de beată de această fericire, în cât ziua întregă rămânea tăcută, nesimțitoare față de lumea din afară, cufundată în sine, și ocupându-se în internul inimei numai cu Dumnezeu. Cu altă ocaziune așa de tare a cuprins'o bucuria această, ce se numesce estă, în cât și-a pierdut simțirile, și vecinii s'au năcăjit fără succes se o trezescă din acest somn plăcut! ¹⁾

Cu deosebire după s. cuminecătura avea parte de acest isvor de bucurii dulci.

În ziua de Rusalie, a 50. zi de la botezarea lui Augustin într'atâta i-a răpit sufletul, în cât n'a putut mânca nimic nici în ziua aceea, nici în noaptea următoare. ²⁾ Toți cei din jurul ei au observat, că de când s'a botezat Augustin, cugetele ei au luat o altă direcțiune. Nu se mai cugeta, de la cât ceriul, și era ușor a prevesti, că nu va mai trăi mult.

Să ne aducem numai aminte de planul ce l'a fost conceput Augustin, când grația divină a început a-l ridica pe încetul.

Încă nu era creștin, dar făcându-i-se urit de lume, și ostenit fiind de golătatea zilelor miserabile, ce nu le-a fost umplut încă Dumnezeu: el era cuprins de visul unei singurătăți, unde cu amicii de aceeași vristă, de aceeași inimă și același gust pentru lucrurile mai înalte să-și petrecă viața de parte de această lume jalnică, în cercetarea și contemplarea adevărului. Dar când voi să realizeze acest vis, el înțelese, că e prea legat de pămînt; că inima lui nu e liberă și inimile amicilor săi încă-s robite ea și a lui. Și atunci și reieptă acest plan, cu un suris amar pe buze.

Acest vis ér i-se reîntorse în suflet în primele zile după botez. Pedecile cele mari nu mai erau: „Dacă i-ar fi prezentat cineva o fată tină înzestrată cu toate farmecile vristei, frumșeții și spiritului și chiar și dacă i-ar fi putut-o da lui în cea mai legitimă și mai sfintă unire, — el nici nu s'ar fi uitat la ea.“ ³⁾ Inima lui, această rămășiță a inimei, să fie totde una numai pentru Dumnezeu. Amicii lui plini de aceleși grații erau și de aceleși simțeminte. De ce dar să nu încerce a realiza acum visul de ore când? Augustin îi vorbi lui Alypiu, care trăsări de bucurie. Navigiu primi cu aplaus, Evodiu se alătură lângă ei. Adeodat nu voia să părăsescă pe tatăl său.

Nu mai Monica i-ar mai fi putut împedeca. Dar ce!? Monica să fie ope decă? Din contră, ea devine mama, modelul, îndemnul, rugăciunea și prevedința ne'ncetată a micel comunități. Totă lumea consimția — și ast fel să nascu prima încercare de viață călugărescă, din care iese „Regula“ neperitoare a sfântului Augustin.

Mai era o întrebare încă: unde să se așeze această societate, ca să trăiescă? Augustin, Navigiu, Adeodat, Evodiu, Alypiu, toți erau din Africa, din Thagasta sau din împrejurimea ei. Cine să-l potă reține în Italia? De ce să nu se re'ntorcă la părinții lor, între rudeniile și amicii lor, de ce să nu ducă *poporul lor* prima mirésma a credinței lor recăștigate, și când vor fi cel puțin noviții, primele flacări ale apostolatului lor? Nu steteră la indoieală; pe la capetul lui Oct. 387 plecară către Ostia, unde sperau că vor afla ocaziune să se re'ntorcă în dată în Africa.

¹⁾ Boll. die 4 Maii.

²⁾ Ibidem.

³⁾ Soliloquia, lib. I. c. X.

Ce diferență între două călătorii! Trei ani mai înainte ei veniră câte unul, despărțiti, neliniștiți. Ântău Augustin fugind de mamă-sa și înșelându-o, plecă cu o inimă mai tulbure ca valurile peste cari trecea; apoi Monica urmărind pe fiul său prin tempestăți, voind să-l ajungă în contra furtunilor și a depărtărilor, udând cu lacrimi calea, ce o făcea. Êr acum? Acum, ei se reîntore la oaltă, împăcați, fericiți, mână în mână, purtând ambii pe față aceeași espresiune a păcii, aceeași lumină strălucitoare.

Și Monica cât se împotrivia acelei călătorii! Cât a plâns ea în capela sfântului Ciprian! Cât s'a rugat lui Dumnezeu, ca să depărteze pe fiul ei de Italia, să-l rețină în Africa! Și acum? ea vedea chiar că Dumnezeu din iubire n'a ascultat'o atunci, și că o bunătate nemărginită era ascunsă în întâmplarea aceea, ce i-a cauzat atâta supărare. Aceste și alte asemenea lucruri răpesc sufletele și câte o dată toate le lași în grija lui Dumnezeu: conii, amicii, planuri, viitor; și îi zici: „Fă Dómnne, ce-ți pare mai bun, — mai bine veđi decât mine și mai mult mă iubesci, de cum am cređut.“ Sfântul Ambrosie primi pe călători, îi binecuvîntă pentru cea din urmă oră și îmbrășând pe Augustin, îi ură pentru călătorie binecuvîntările ce așa de roditoare aveau să fie.

(Va urma cap. XV.)

DIN DEPARTARE.

***

Picură-mi mereu în minte
Farmecul trecutului,
Êră gându 'n voia lui
Fuge, sbóră. Chipuri sfinte
Trec pe din'aintea mea . . .
Cum le-ași pironi în minte-mi,
De-ași putea.

O! așa de dulci is toate
Dac'odată au trecut . . .
Miere azi mi-s'a părut
Ce-am ținut venin de mórte
Altă dată . . . vreme, mergi
Prea cu zor . . . dar tu puține
Înțelegi.

O! va fi pădurea verde . . .
Primăvara vine ér . . .
Și un dor fără hotar
Mă cuprinde și mă perde:
Să-mi revéd sătuțul drag,
Casa, lunca și pădurea
Cea de fag.

Se apropie voióse
Zilele de sêrbători,
Le-am gustat de atâtea ori,
Bucuri din inimă scóse,
Dar cum mi-s'au arêtat
Astăzi, că-s străin, o n'au fost
Nici o dată!

Au și alții 'n astă lume
Sêrbători și bucurii . . .
O! dar nu scii cum va fi:
Le-am gustat și nu au nume,
Nici un farmec nu cuprind,
Nici un foc în al têu suflet
Nu aprind.

Răci sosesc, când trec sînt ghiată.
Unde e seninul lor,
Și mirosu 'nbătător?
Unde e a lor viață?
Ca la noi — să-mi credeți mie
Ia alți nu mai sînt și vecinic
N'o să fie!

Plcă-mi deci închipuire
Pe la noi, căci eu nu pot,
Veți ce-o fi, și-mi spune tot
Rumână de fericire
Când te vei întorce ăr . . . . .
Dar povestea mea n'o spune:
E 'nzădar.

I. Agârbicean

Tragedia Calvarului.

— Impresii. —

Prietinului.

Tragedia Calvarului? — Și numai atîta de ajuns este a înălța sufletul unui creștin dat a gândi și a simți.

Moment înduioșător de sublim clipa, în care jidovi încarnați privesc cu satisfacție diabolă la svircolirile de durere, ce le îndură Jertfa neprihănită pe altarul crucii de lemn!

Moment înălțător de inimă, care pentru fie care veac înoi-se-va în tot atîtea sute de ani! . . .

Veacuri nouă-spe-zece după olaltă pe-trecutu-s'au de atunci și pare-mi-se totuși, ca și cum sub ochii mei s'ar fi sevîrșit această sublimă Tragedie. . . . .

Cam în chipul acesta s'a urmat jalnica Tragedie. Zidovii aveau pe urmă în deplină stăpînire pe Isus.

Acum ziua arătării Lui a fost sosit. Lumea de prin prejur se strînge a vedea pe noul Isaac, care slab și istovit, potienind sub sarcina apăsătoare a crucii, — trece drumul cîtră Calvar.

„Vai neam păcătos, norod plin de păcate, sîmîntă rea, fi fără de lege“, așa a grăit proorocul pe sama acestui nelegiut popor, care nu a cruțat atîta jertfă a iubirii!

Ajuns alaiul pe piscul Calvarului, călăii încep a duce în desevrșire aceea, ce le-a fost poruncit lor proorocul împărat.

Deja într'o clipă crucea era gata, ăr cuiele la indemână.

Isus fu aruncat pe cruce — câte-va lovitură de ciocan, o țignitură de sânge și — pironirea e isprăvită.

Acum călăii ridică în sus crucea îngrenată de trupul celui pironit.

Durerile încep a-l copleși . . . cresc, neputința îl sugrumă — atunci neprihănitul Isus murmură psalmul acela resignat și plin de amărăciune, a cărui fie care frasă, totă vorba sîngerază: „Eli, Eli, lamma sabachthani!“

Și mai mult durerile se întetesc — setea îl mistue.

Adăpare iaă dat Lui atunci un burete înmuiat în oțet — scris-au scripturile dór că pînă la sfîrșit batjocură și torturi trebuiau să însotăască pe nevinovatul răstignit.

O dată se mai ivesce viața în fața lui — a fost clipa când zise Isus: „Părinte în

mînile tale îmi dău sufletul meu“, — apoi frumosul Lui cap îndurerat și plin de sânge se inclină înainte.

A repausat! . . . . .

Dragă prietino, acesta e Tragedia, care nu va peri pentru nici una dintre generațiile veacurilor ce vor urma!

Pe când cetiam această frumoasă și alésă carte — pare că simțiam cum gîndul mi-se sufa departe în sus, pînă pe piscul Calvarului.

Acolo apoi vedeam mulțimea cea de ómeni și crucea de lemn — părea ca și cum toate orgiile acestei lumi se răsunaă în clipa, când răstignirea decurgea.

Sângele ferbia în mine de atîta mișelăscă tractare — voiam să răsbum Jertfa omenirii.

Dar nu mai continuă — reîntorc-mă ăr în veacurile noastre.

Veacuri 19. de-arindul perindatu-s'au de atunci, noi mai serbăm încă amintirea acestei Tragedii.

Nuamă cât mi-se pare — înduioșarea de inimă a credincioșilor de atunci, cari tânguiaă înăbușit privind această jalnică perđare — azi să se fi stîns din ale noastre inimă.

Rece și fără pic de emoțiune creștinăscă privesc lumea în ziua Patimilor sfînte, tabloul de pe Calvar! . . .

Unde-s lacrimile tale, lume? De ce nu plîngi, de ce nu te înduioșezi, când veți sângele picurând din ranele Domnului și Stăpînitorul tîu — Isus?

Acele vorbe de dojană, de dréptă muștrare pe cari proorocul le-a fost prezis pe sama acelui norod jidovesc — să nu se întórea asupra nemului nostru!

„Vai neam păcătos . . . fi fără de lege“ așa a fost vorbit proorocul.

Vai neam păcătos! Și dacă mînile tale nu îmi mai străpung cósțele mele — preoții tîi săvrîșesc această jertfă cruntă pe mesele altarelor — dar tu mă osîndesci desprețindu-mă . . . Acela nu aveaă lumină, care luminează ție, ăr-tu mărturisești credința, pe care ei nu o mărturiseaă! . . .

Atunci de ce mă nesocotesci! . . .

În chipul acesta glăsuind îndurerat cobóră — în ziua patimilor Lui — glasul dumnezeesc de pe piscul Calvarului, care mai stă încă — în tot atîtea bisericii.

Mă întreb, să fie óre așa poporul meu, neamul acela de-o lege cu mine? . . .

Un veac după altul trec repezi în noiianul uitării — gîndirea lui de malicăre în urmă. Ca o dulce suvenir saă tristă rêmășită a acelor trecuturi de vremi mai perduréză amintirea lor, pînă ce pe urmă pier, se stînge și aceea . . . Veacuri 19. de vremuri perindatu-s'au după olaltă și ziua aceea memorabilă a Tragediei sublime e próspeță încă în gîndul omenimei . . .

Un alt veac, mai bătrîn, cu alte idealuri trăim acum. Pare, ca și cum razele sórelui de acum ar fi mai cu îndurare, — căci imprăsciind cu căldura lor de raze înfocate réeala și scepticismul din inimile noastre — aprind în locul lor o credință mai vină, mai apropiată de idealul omenimei — de Christos.

Acum credința începe a se plămădi și dragostea a întineri pe rêmășitele unei necredințe mórte, desuădejuite . . .

În ziua de astăzi — mai nainte de timpuriul revêrsat al zilei frumoșe — clopotele cu tînguiosul de dulce glas al lor spun „Învierea“ la lume, la munți și la vâi.

Azi vremea de doliu cernit se sfîrșesc și lacrimile celor îndurerăți se uscă — dar urma sîngelui picurat la pólele crucii, de mai vestesce orgia trecută . . .

Azi, unde e solul care să vestescă lumii învierea credinții noastre, care mórta a fost? Unde e el?

Dór mai eri slugarnicii plătiți de vrășmașii credinții, aă răstignit între urlete păgănesci necredința noastră.

Și după trei zile de îngropare pămîntăscă — azi din jertfa necredința, credința a trebuit să învie . . .

Și solul care să spună această înviere, unde e el? . . .

Azi — mai nainte de revêrsatul zilei, când clopotul bisericii împrejmuită în serbătóre, anunță preste hotare învierea lui Isus, pe aceeași vreme anunțat-aă și inimile noastre învierea credinței.

Christos a înviat! Credința a biruit!

A înviat Christos, cu el credința noastră de veacuri adormită — și stînsa dragoste de El . . .

Și par-că aud cum preste veacuri înainte, un glas omenesc va grăi, pe crucea, în care Christos a sfîrșit, a perit atunci și necredința noastră!

Credință, iubire! . . . doue vorbe scurte! . . .

Dragă Prietino, tu dóră cetit-ai această Tragedie a Calvarului?

Să o cetesci dacă nu.

E o carte, carea cel puțin în rês timpuri te înălță cu gîndul pe piscul Calvarului de unde viața isvoresce.

Sufletul omului gol de sentimente curate, de credință creștinăscă, și care nu scie ce sînt aceste, afă întrînsa aceea, după ce înseteză . . .

Pe urma acestei cetiri, râmă împăcat cu viața-ți miseră aă bogată, saă cum va fi ea.

Eă cetindu-o am cales, aceste impresii pe cari ție ție-le dedic. Cetesce-o și îndemnă și pe alții a o ceti.

O îmbrășoare de la pretinul tîu.

April 1901.

Petru Sântoma.

Din trecut.

— reminiscințe. —

(Continuare.)

Eram încă tot în mijlocul lacului. Nu ne înduram să ne mișcăm de acolo. Concertul brósceilor devenia din ce în ce mai animat. E de tot interesant să ascultă cîntecul lor. Unele, — pe semne cele mai tinere — strigă repede și suptire, altele mai în vristă dău mai pe grosul, ăr cele bătrâne, numai din când în când, își slobod răgușitul lor glas. Bróscelea acestea, în ceea ce privesc natura lor — cred, că sînt fôrte rêuțacióse, ursuze și fricóse. Cumcă epitul cest din urmă e adevêrat și un iepure a esperiat-o. Sci când a desperat sermanul de el, căci nu mai avea linisce nici cât bați o dată în pămî. De auđia lătratul unui căne — la fugă, de să mișca vre-un ram bătut de vînt — la talpă băfete, de suna frunzișul uscat al pădurii — ține-te Niculiță, — fugea mîncînd pămîntul. Se credea cel mai nefericit

animal din lume, îi venia să blasteme natura ce l'a făcut așa fricos, și așa de fără apărare. Perdându-și ori ce speranță, plăcă să-și pună capăt ticăloșei sale vieți. Și — poate că dus de norocul cel Iepuresc, ajunge la un lac. Voia să se inee. Dar când ajunge pe marginea lacului, un popor întreg de brósce, care eșise la sóre, îngrozit de prezența noului și nemaí vėđutului animal — sare huștiuluc — în apă, și se cam mai pierd în afundime. Și vėđėnd Iepurașul nostru, că sînt bidigănií mai fricóse și de cât el, s'a reintors pocăit în pădure.

Cumcă is și rėutációse am aflat ascultându-le canteenul. Când una, răpită cu totul de farmecul cãntării — ajunge la cel mai înalt grad al glasului său, când crede că un popor întreg o ascultă cu uimire — alta de lângă ea, începe să strige rėutációasă, tare și urit, de stă să-ți astupe urechile. numai și numai să nu se audă vócea vecinei sale. Ceva asemenea poți vedea mai la tot pașul în viața omenescă, fiind vorbă despre vre-un lucru bun. Ceva ərəși asemenea la formă, dar deosebit în esență observăm la copii. Uite-í numai colo în năsip se jócă trei frățiori. Mama a dat în grija celor doi mai marișori pe micuțul cel de al treilea. Cum, cum nu, micuțul își umple ochișorii de năsip, și începe să sbiere ca din gură de șerpe. Cei doi — sub prețecst că-l înbună — încep a face un tálălău — de ferí Dómnė! Mama nu aude plănsul, și așa cei doi scapă de bătăie. Bróscele și ómenii mari fac tărăboiul cel mare din rėutate și invidie — copiii — în cazul acesta — din frica de bătăie.

De-asupra nóstră ceriul — acoperit de nenumăratele stele, cu luna, ce-și face vecinicul drum, galbină și rece, — are un aspect blând și îndurător, și pare că o milă. — ne spus de mare e închegată în acel albastru imens /E ascuns în acest vinețiu depărtat ceva, ce ne legă mințea, ce atrage óre cum spre el. Un fluid cald pare că se varsă în tot trupul nostru, pare că ne topim încetul cu încetul. . . . Și închipuirea nóstră e departe, departe. . . . cãtră imensul albastru.

Din când în când, câte o rață sėlbatică trece de la un țerm la altul, lunecând așa de grațios și tãind argintul apei într'o linie albă. Altele dónė — sosite cine scie de unde — se rotesc puțin de-asupra apei, apoi se lasă pe lac plescãind de vre-o câte-va ori prin bătăia aripelor. Și își laú drumul spre stuful din apropiere. Concertul brós-celor urmėzã neîntrerupt, trestiușul sună uscat; de-asupra nóstră stele, în apă oglinda lor; vintul suspină molatic. Armonie și fericire! Ce bine e să trăiesc! Ne implãntãm din noú lópețile în apă. Și ele se cufundă la vale, apoi se lasă încet și cu mințe înapoi . . . și luntrea pornesce. De câte ori le ridicãm, un cater de stropi se ridică cu ele, apoi cad luminați de lumina lunii, ca tot atâtea mǎrgăritare — pocnind pe luciul lacului. Incunjurãm lacul o dată și încă o dată și ərəși. Cum lunecă de lin și fermecãtor luntrea! Mė gãndeam, cât ar fi de bine să fiú într'o luntre mǎlestră, ce alėrgă cu șborul pasėrii pe un lac infinit! Să mė ducă departe, departe, să mi-se pėrdă urma. Óre de unde se nasce dorul acesta vag după infinit în sufletul omului? Pentru ce ne place atât de mult să ne desbrăcãm de materie și să plutim pe aripele fantasiei în depărtarea nemǎrginitului? . . . Să fie acėsta manifestarea inconșcie a simțemintului de eternitate?

În lovirele cadentate a apei prin lópețile nóstre, în sunetul fermecãtor și regulat a acestor loviri, pãrea că să ascunde cadența, ritmul celei mai perfecte poesii. Și în brațele nóstre se urcă o putere necunoscută, o căldură binefăcătoare ni-se suie la inimă, și de acolo se împrãscie în tot trupul, ne copleșesce.

Ne îndreptãm spre țermurile de unde am plecat, și unde era un pociumb pentru legatul luntrei. Era târziu și trebuia să mergem. Și-am mai fi stat, dar eram siliți

să ne ducem. De astă dată mergeam încet, de tot încet. Și luntrei îi pãrea rėu că ne ducem. Lacului? Póte că lui nu-i pãrea rėu . . . căci nu-l tulburam din visările lui. Lacul? . . . De bună samă era mai înțelept și de cât noi, și de cât luntrea. . . . Priviam la dunga ce o lasă lopata mea în apă. Cum dispăre îndată, copleșită de multul apei ce se îmbuldesce cu o sete nespūsă. . . . Să fie ceva stătător? Ómenii încă își croiesc drumuri în viața acėsta. Un drum, ce are și început și sfirșit. Și calea acėsta, fie ea cât de cuntezată, cât de luminóasă — va rămănea dóră așa și după stîngerea individului? După dónė momente se mai cunósce calea ce-a făcut-o o stea luminóasă în căderea ei? După un singur moment să mai cunósce urma fulgerului? În natură e o sete înspãimintătoare de a umplé tot, de a se nivela óre cum tóte proeminentele și aberațiunile, de a se păstra forma întregului, „totului“ neconturbată, forma aceea compactă și plină . . . o schintefe a Dumnezeirii. . . .

„Uh . . . ce-í asta?“ „Ei, bată-te să te bată, dá mânia și sai mai tute afară, nu veđi că ai sărit în apă?“ Adecă în decursul cugetării mele am fost ajuns la țermure, luntrea se opresce, tu sai pe uscat, eú buimăcit ímí las trupul în voia lui — gãndul încă ímí era departe. Sai și eú — așa inconșciú de ce fac . . . și mė trezesc în apă. Norocul că nu am fost pe largul lacului. Ași mai fi adus și eú o probă la „nestatornicia lumii“.

Pare că te vėđ și acuma cum ai rís de cu gust atunci. Ei, dar acestea au trecut de mult . . . și ceea ce mi-a rămas din ele ești tu, lacul și luntrea.

(Va urma.)

Ultimul carnivor.

— Povestire din veacurile viitoare. —

— Și tu scumpă, cum te mai afii? întrebă dna casii pe mdme Rica, care a venit să o cerceteze. Pare că ești cam palidă.

— Ba bine că nu! O sută șesă-zeci de ani nu-s glumă, răspunde Rica.

Era adecă 14 April, anul Domnului 2354.

— Dómnė, Dumnezeule, cât de ușor suportí tu povóra alor 160 de ani, continuă Reta, și eú? Eú abia am trecut de 150 și totuși sînt tot bolnăvicióasă.

— Înzădar, omul numai cu greú să ímpretinesce cu ideia, că trebuie să înbėtrănim așa repede.

— Abia ne învırtim de câte-va ori prin lume, și-í gata cu viața asta. Dar apoi pentru nițică túsă nu trebuie să despezėi, mai virtos, că tu ești aplicată spre hipochondrie.

— Ți-e ușor ție, carea nici nu sci ce-í morbul!

— Vorbind adevėrul, nici n'am fost bolnavă tótă viața, afară de un singur cas. Peste morbul electric a trebuit să trec și eú — bine înțeles — dar după aceea am fost mai sănătósă ca ori când.

— Cât te invidiez! Eú am suferit fórte mult. Când eram fată, în fie care decenii căpėtam o dată oftică. După aceea am avut destul lucru cu cancerul, ce m'a plictisit până la vrísta de 60 ani. Dar abstrăgėnd de la miseriile acestea nelsemnate, ce e drept, dar fórte moleste, tu nu ai ideie, cât m'a necăjit bóla telefonică și bóla electrică. Și azi așa-s de electrică, de nu poți crede.

— Veđi, Retă scumpă, în așa stare n'ar fi iertat să primescė óspeți, căci acestia te fac și mai nervóasă.

— O, dragă, n'au să vină de cât nisce amicii fórte intimi.

— Retă scumpă, primesce-mi statul. Pune-te în pat și nu primi pe nime. Eú încă plec imediat, numai să fac dispozițiile. să-mi aducă în ordine balonul.

— Nu te las pentru lumea asta. Și de ce n'ași primi óspeți? Pe mine mė face electrică singurătatea. ərə nu societatea. În special tu dragă, trebuie să rămăi, căci aștept un óspe de tot interesant, cu care ai să faci cunoscință.

— Cine e acel óspe ilustru?

— Admiralul Laurean, despre care a bună samă ai aúdit și tu câte-va amėnunțe interesante.

— Pare că ímí aduc aminte de numele acesta. Nu ni-s'a propus și în istorie?

— Cum să nu! Sci când eram noi fetișcane, ni-se propunea o istorie, edată în metropola sciințelor în Blaș. În tomul al 25-lea era vorbă de lupta de la Constanța, în care amintitul Laurean a raportat o învingere splendidă asupra Muscanilor. Eú ímí aduc aminte fórte bine de bătăia aceea, căci chiar atunci am răspuns și încă pe „fórte bine“. Se începe la p. 542, alineatul al doilea. În lupta aceea Laurean s'a purtat atât de brav, în cât presidentul republicei l'a distins cu titlul de conte de Constanța și cu un dominiú admirabil în poetica Dobrogea. Și ca să te fac și mai curiosă de óspele ce îl aștept, trebuie să-ți spun, că el este ultimul om, care a mănecat . . . carne.

— Grozav! esclamă înspãimintată dna Rica, când și cum a putut comite o faptă așa de neomenósă?

— Asta ne va spune-o el însuși. Nici eú nu-mí aduc aminte de tóte amėnunțele. Atăta sciú, că e un roman întreg, și încă un roman înfiorător, ce-ți sburlesce pėrul în cap. Mie mi-l'a povestit o dată, înainte de asta cu vre-o 70 ani, dar în anii ultimi încep a uita cam ușor.

Între acestea au sosit óspeți noi, căroră bine instruată servitorime, le-a servit beuturi óritóre, nu chiar bune, dar de tot scumpe. Rica dádea pe melancolica. Sa engeta la eroul de la Constanța, la omul din vremuri apuse, care a participat la vėrsări de sãnge, ca odinióră Hannibal, Atila, Roberts și alți crudeli reprezentanți ai puterii. Dinsa ca o fică a secului al 24-lea se înfiora de ori ce crudelitãte, de ori ce sėlbătãcie de moravuri și amintirea faptelor eroice ale admiralului, în contra convicției proprii, o ținea în o agitație continuă. Brutalitatea o socotea de ceva înfiorător, dar în același timp și de ceva sublim.

În sfirșit sosese și mult așteptatul admiral, martorul atãtor vremi trecute. În butul celor 200 ani se purta ușor, și îndată la intrare, după moda din tinerețe, și-a lovit călcãțele și s'a închinat cu o eleganță dėmnă de un locotenent fără mustață.

— Credeam, că n'o să te areți pe la noi astăzi, îl întimpină dna casii într'un ton cam muștrător, dar tot o dată și mulțumită de venirea lui.

— Mai că era să nu pot veni, răspunde admiralul. De câte-va zile mė simt cam debil.

— Pentru Dumnezeú! grijesce-te mai bine, replică îngrijată dna Reta. Dtaie nu-ți mai este permis să ieși lucrurile în glumă, căci dóră nu te mai poți numera între copii.

— O nimica tótă, zice Laurean. Am trecut peste o aprindere de plãmâni, complicată cu ciumă. A trebuit să mė supun la o mică vaccinare, atăta-í totul. Numai aceea m'a cam supėrat, că pãrechea de șóreci cu ciumă se vindea cu 3—4000 de lei și ast-fel cura m'a costat cam binișor.

— Și nobilele animale, ce ți-au redat viața, continuă dna Reta, ce s'au făcut?

— Șórecii s'au prãpãdit, răspunde admiralul într'un ton sėrbãtoresc.

La vorbele acestea întrėgă societatea s'a făcut mai tăcută, isteful admiral inse îndată a trecut la alte obiecte mai vesele.

— Dta al trecut prin multe întâmplări înfiorătoare, începe dna Rica, când í-a fost prezentat admiralul, ți-ai căștigat frumoasă esperință, adevėrat, că pe un preț cam mǎrișor. După cât sciú eú, ai participat și la

ultima luptă pe pământ, carea trebuie să a fost grozavă!

— Nici pe departe nu a fost așa înfloritoare, pe cum ved. că presupun Dta, stimată dnă. Pe atunci dreptul internațional a fost ajuns la culmea perfecțiunii și ambele părți beligerante l-au respectat prescripțiile cu acurățetă. Dar la urma urmelor nici nu se puteau altcum.

Poate vă este cunoscut, că deja în secolul al 22-lea a fost descoperită materia explozivă numită „praf și cenușă”. Din materia aceasta, un singur butoiu ar fi fost de ajuns, să nimicescă întreg pământul. Invențiunea această a făcut imposibil războiul în înțelesul veacului al 19-lea și a celor precedente. De atunci începând, omenii au ajuns la convingerea nealterabilă, că o luptă cu mijloace materiale ar produce o ruină perfectă, de aceea totă măiestria războiului stătea în strategie. — Dacă mai adaug. că *pistolul electric* inventat în secolul al 23-lea poate distruge miile de vieți, ușor te convingi, că lupta pe moarte, pe viață, a trebuit să dispară. Cugetă numai stimată domnă, că cu pistolul electric, din care se mai află câte-va exemplare în colosalul muzeu al „Casei naționale” din Sibiu, cu pistolul acela un copil mic putea stinge miile de vieți, și încă fără a fi vădit de cine-va, căci tot lucrul stătea în apăsarea unui bumb. Spre norocul omeniei înse, această s'a întâmplat în foarte puțin timp. Spaima, ce a cuprins lumea prin descoperirea explozivului „praf și cenușă”, a îmblânzit poporaiunea tuturor continentelor. Conștiința, că ori care samăn al nostru ne poate nimici cu ușurință nespuse, a făcut pe omenii foarte umiliți. Cu cât s'au perfecționat mijloacele de distrugere, cu atât a scăzut dorul de a le lua folosul. Cu un cuvânt, pe timpul luptei de la Constanța, felul războiului a fost perfect regulat și apoi nici l'ar fi trecut prin minte, să calce acestea dispoziții salutare tuturor. Ast fel s'a întâmplat, că totă bătaia de la Constanța n'a fost de cât o manevră de baloane și vapori. Unicul lucru, ce mi-ar fi amintit de vărsările de sânge din trecut, au fost niște încăierări mărunte între matrozi.

— Să ne ferțiți, dle admiral, dar după cât îmi aduc aminte din istorie, lupta de la Constanța a fost o înfrângere colosală pentru dușman.

— Perdere grozavă la tot cazul. Rusia adecă a trebuit să ne plătească 2 miliarde de lei ca spese de război. Prin asta apoi acolo s'a escat o scumpete atât de mare, în cât un păhărel de rachiu costa 5 lei. Pâne mâncau numai cei mai avuți. Al noștri din contră trăiau ca niște boieri. Chiar și ucenicii de păpușari fumați „Sultan flor” și beau ceaiul pregătit cu rum veritabil de Brasilia.

— Cu toate acestea Dta ai primit rangul de admiral, pentru o faptă eroică, dar sângeroasă!

— Totă fapta eroică a stat în aceea, că am cumpărat pe un Muscan, care apăra o poziție foarte gingașă. Pentru această m'au făcut supra locotenent. Titlul de admiral l'am dobândit mai târziu prin activitatea mea dezvoltată pe terenul economiei naționale.

— Pe cum observ, Dta ascunzi episoadele cele mai interesante din viața Dta de soldat, și dna casei m'a făcut atentă, că ai să ne spui lucruri de tot minunate. — Dar să lăsăm acestea la o parte. Numai una te mai întreb. Adevărat e că Dta ai mâncat . . . carne!? Întrebarea această l'a cam abătut pe dl admiral, căci cu un ton de tot serios și cam rușinat zice:

— Da, dar numai o dată! Dta înse stimată domnă ești puțin tirană, că-mi mai amintesci acest paș greșit din tinerețe. Când gândesc la întâmplarea aceea, un fior îmi trece prin tot trupul, amețesc și sudori reci îmi copleșesc fruntea, altcum dedată cu necasuri.

Cu toate acestea, dna Rica din ce în ce mai agitată, îl roagă cu insistență, să-l enareze întâmplarea cu de-amăruntul, căci se promitea a fi foarte interesantă.

— Nu v'o pot spune, stimată dnă, replecă admiralul, căci nervii Dvoștre n'ar pute suporta crușimea acestei istorisiri. Numai legenda naufragațiilor din Creta se poate asemăna cu pățania mea. Aceia adecă ne mai având cu ce să-și potolască neastîmpărata fîme, au ucis pe un camarad al lor și l'au mâncat.

— Trebuie să mi-o spui. Naș fi în stare să închid un ochiu la nopțe, dacă aș rămâne în agitația această. Dacă vă cade greu s'o enarați la societatea întregă, te rog apropie-te de mine și mi-o șoptesc numai mie. Ce animal a fost?

— Un porc sălbatic! esclamă de tot încet admiralul. Zicând această l-a stat glasul și l'au pornit lacrimile.

— Te rog mai departe. Continuă, te rog, exprimă dna Rica.

— L'am ucis în duel cinstit. Mă preumblam prin secularele păduri sădite de zelosul Alexă, în jurul vestitelor scalde de la Türeni. De o dată apare un puternic porc sălbatic, și fără să mai am timp de cugetare, mă atacă cu totă furia. Eă mă apăr, căci îmi era în joc viața. Am învățit înse pumnalul atât de miserabil, în cât . . .

— Sărmanul mistreț! esclamă dna Rica.

— Durere, de o mie de ori durere, că la nenorocirea primă, s'a mai adaus și a doua. Bietul dobitoc a fost de genul feminin. Da, trebuie să recunosc, că a fost de sexul debil. Când am știut lucrul acesta, era să mă sinucid, dar sângele vărsat deja, m'a înflorit atât de mult, în cât mi-am perdut curajul să vărs și alt sânge, și așa am rămas în viață.

— Și ce s'a întâmplat mai departe? continuă dna Rica, aplecată de tot spre admiralul, care-și ștergea șiroiul de sudori reci, ce l-au inundat fața.

— Am voit să-l ard trupul cu pompa cuvenită, er cenușă să l-o astup în pădure, ca acolo cu timpul să se prefacă în plante și tufisuri. Servitorimea înse, aceste fiere crudele, au furat dobitocul ucis și l'au fript. Er mie mi-au spus alte celea. — Părăsind, îndată scaldele amintite, am dat de altă nefericire. Mi-s'a stricat mașinaria balonului, toamă când eram de-așupra unei insule sterpe. Mai că nu ni-am prăpădit în cădere. Noi aveam proviant numai pe 2 zile și a trebuit să așteptăm 5, până să vină un vapor, care să ne ducă la destinațiune. În ziua a patra, însoțitorii mei scot victima cuțitului meu . . . friptă și rece. M'am înflorat. Dar înzădar căutam spre ceriul, că doră, doră se va arăta vre-un balon, ori un vapor, care să ne scotă din încurcătură. Am rămas numai cu speranța, ce mângăle pe tot muritorii. Să mă credeți stimată dnă am resistat foarte mult, dar în urmă . . . fîmea m'a muțat de tot și în ziua a cincia am gustat și eu din nefericitul animal!

— Cel puțin bun a fost? întrepu dna Rica.

— Minunată bucatură, cu adevărat. Cel puțin atunci așa mi-s'a părut. Mai târziu înse, de atâte ori mi-s'a arătat în somn și cum mă muștra în timpurile acestea.

— Grozav! esclamă dna Rica și cuprinsă de o amorțelă delicioasă dar și dureroasă, alunecă de pe canapă.

— Acum mi-s'a cam timpit conștiința, sferșesc admiralul, dar Dta n'ai nici ideie, cât de mult mă supără și acum, cât de tare mă agită și mă face să roșesc acest paș greșit din tinerețe.

— O lasă-mă în pace și pe mine, adaugă dna Rica, și eu am pără pe inimă, căci eu încă am stîns o viață. În zilele trecute un drăgălaș țintar mi-s'a pus pe frunte. Rugatu-l'am fel și formă să se depărteze, să vede înse, că alta l-a fost soarta. Eă adecă, după multa așteptare, involuntar mișcă mâna, ca să-l fac să sbore. Am fost înse atât de stângace, în cât bietul animal atins brusc, și-a dat obștescul sfârșit. Sărmanul!

Și un povoiu de lacrimi l-a acoperit fața.

A. Z.

MATER DOLOROSA

de Carl May.

(Continuare.)

IV.

Es Salib.

Drept spunând, nu mă aflam prea bine, nasul mă durea, și ochiul îmi ardea ca focul. Și cât de indispensabilă îmi era vederea acum în noptea întunecată și în loc necunoscut! Vă închipuiți părerea cea bună a Mahmalilor, dacă ne-ar fi prins. Această faptă a noastră nu era curaj, ci cutezanță. Și lângă toate acestea n'aveam timp de gândit, pentru că dacă într'adevăr voiam să ajutăm, atunci trebuia să ne hotărîm repede.

Deja de ziua am vădit luminișul de dincolo, er s'era focurile ardende și ast fel sciam cel puțin direcțiunea, încetrău avem să ne îndreptăm; atata înse era prea puțin. Să-și închipuiescă cineva, că se află într'o pădure curdică și că are să urce pe un deal țepiș și încă în graba cea mai mare și fără a face cel mai mic șgomot!

Și încă n'am ajuns. Înainte de a ne putea urca dincolo, trebuia să coborîm mai întâi pe partea de dincoace și apoi să trecem prin apă. La coborîș nu ne-am dat silință, să încunjurăm șgomotul; asta ne-ar fi reținut prea mult. Se înțelege, că nu puteam înainta decât pe pipăite. Eă coboriam înainte, Halef îmi urma. Dacă dedeam preste vre-o pedecă, i-o împărțeam și lui. Mă loveam de arbori, alunecam printre tufe, mă acățam de ramuri și de spini. Ast fel coborîm, ne acățărăm alunecărăm și ne trăirăm tot înainte, până ce ajunsărăm jos la țermul erbos. Acum intrarăm în riă. N'aveam timp să căutam un loc mai puțin adenc. Apa ne ajungea până la brîu, dar pentru aceea era cu atât mai îngustă; ajunsărăm curcend dincolo. Compresele mele erau uscate; spre a cruța timpul, mi-am plecat capul și l'am vîrît cu totul în apă; ast fel și capul și legăturile fură udate. După aceea alergarăm repede spre cealaltă margine de pădure și începărăm a ne urca la deal, pe sub arbori.

Acum trebuie să fim mai precauți. Din partea lui Halef nu duceam nici o grijă, de ore ce el deja din călătoria noastră de mai nainte a învățat de la mine țiritul. El se ținea în imediată apropiere dinapoia mea și cu toate acestea a trebuit să mă roge, ca să pășesc puțin mai tare, de ore ce nu-mi aușia pașii și ast fel nici nu scia, unde mă aflu. Ast fel fugirăm, ne urcarăm și ne acățărăm la deal, acuși pe picioare, acuși pe brânci, după cum se schimba terenul. Dacă în această întunecime, puteam să ținem direcțiunea, era foarte dubiu; nasul încă trebuia să ne servescă de conducător și să cerceteze după mirosul de fum al focurilor. Durere, că al meu era tare indispus. În urma loviturii primite, el se umfla mereu, așa că nu mai putea deosebi un miros de altul. Ast fel am fost silit să-mi pun încrederea în nasul lui Halef, și acesta în sfârșit mă înșciință, că simte un miros de fum, care se înășpresce tot mai mult. Așa dar acum ne apropiam de țintă.

După o jumătate de ceas ajunsărăm lângă îngrăditura de arbori, dincolo de care se afla luminișul. Cum să trecem prin ea?

— Trebuie să intrăm în lăuntru, sihdi? — mă întrebă Halef.

— Nu. Mai întâi ne vom urca pe un arbore și după ce vom vedea, cum stă treaba acolo, vom sci și ce să facem mai departe.

Ne aflam lângă un arbore de abanos, a cărui înălțime ajungea cu mult mai sus de cât îngrăditura. Mi-am depus pușca și apoi ne urcarăm în sus. Ajunși aci, puturăm vedea întreg luminișul, care era cu mult mai mare de cât al mir Jussufilor, dar avea

aceeași pusețiune. La dreapta noastră, de alungul peretelui, zăceau animalele; acolo se afla și o pörtă de spină. Înaintea noastră dealungul păretului de lângă noi, stăteau case și colibe, asemenea și dealungul păretului din stânga noastră. Al patrulea părete din fața noastră era liber, afară de un stejar mare, care se afla în apropierea îngrăditurii. Lângă stejar stăteau Mahmallii, bărbați, femei și copii, vre-o trei sute de inși, și făceau un șgomot infernal. Acest șgomot să făcea în onoarea sermanului Hussein Isa, care era legat de trunchiul arborelui.

— E-tă-l, colo, — zise Halef. — Cum intrăm înlăuntru și cum îl eliberăm, noi doi față de atâta omeni?

— Mai întâi trebuie să mergem acolo, deși nu înlăuntru, — răspunse eu.

Ne coborîm de pe abanos și, după ce îmi reluai pușca, ne tîrîm de alungul îngrăditurii, până am ajuns la locul preste care stejarul de dinlăuntru își întindea ramurile sale.

Dincolo de îngrăditură auziam pe curți lărmuind, dar nu-i puteam vedea, de ore ce aci din afară încă a fost un înmînș, carele înse acum era invescut cu o mulțime de arborei tineri, pe cari nu ne puteam urca. Nu ne rămânea de cât o singură cale, anume prin îngrăditura, pe carea trebuia să o cercetăm cu deamăruntul.

Arborii erau și aci ast fel așezați, ca și la mir Jussufi. De ore ce nu puteam pătrunde printre trunchiuri, trebuia să ne căntăm intrare printre coronele lor. Norocul ne favorisă. Chiar între noi și între stejar se afla coróna desă a unui plop, așa dar un arbore, acărui lemn môle nu prea putea rezista cuțitelor noastre. Ingenunchiarăm și scoțînd cuțitele, începîm a tăia la ramuri, așa că în curînd făcurăm o gaură măricică.

Acum puteam, nu numai vedea, ci și auzi. Din parte-mi nu puteam zice, că chiar vedeam, căci compresele érași mi se uscară; durerea ochiului rănit era aproape nesuportabilă și ataca și pe ochiul sănătos, așa că mai mult trebuia să-l țin închis, de cât deschis.

Stejarul era de vre-o opt metri departe de noi. Dincolo de el stătea glóta întregă de curți; dinóce se afla șeicul, pe care l'am fugărit azi, dimpreună cu patru bărbați, cari se vede, că formaș pe șfetnicii săi. Mulțimea acum păstra tăcere, cu atât mai mult însă vorbeau cestialați cinci. Se părea, că decide asupra sortiș prinșonerului. Chiar când noi ne aședarăm la pîndă, auzîm pe șeicul zicînd:

— El se ține mândru, că este botezat și că crede în Salib Isa (crucea lui Christos). A mărturisit, că cunoșce pe effendi cel străin, care ne-a pușcat câniș, caiș și pe nu răsboinic al nostru. Afară de aceea el este un šiit blăstemat și fiu al mir Jussufilor, al căror sânge trebuie să-l bem noi. Apoi zice, că femeea care ne-a cauzat astăzi atâtea pierderi, este mamă-sa. Trebuie să móră, și fiind că atât de mult adoră Salib Isa, atunci să guste și dulceța aceleia și să-și aibă șfirșitul pe cruce. Cine are ceva de contrazis, acela să se insinue!

Toți își deteră cu bucurie învoirea la această propunere neomenescă.

— Sus cu el, pe cruce! Faceți o cruce! Trebuie restignit! — așa urlau cu toții.

— Nu trebuie construită nici o cruce! — strigă șeicul. — Un par gros, întepenit orizontal de trunchiul arborelui de care-l legat el, și crucea este gata.

Alt chiot de bucurie, în restimpul căruia Halef mă întrebă:

— Nu-i un lucru diavolesc acesta, sihdi? Adu-ți repede pușca! Trebuie la moment să intrăm înlăuntru!

— Nici de cum, pentru că aceea ar fi spre perirea noastră. Sint prea mulți față de noi. Nu l-am putea mântui ei ar trebui să murim dimpreună cu dînsul.

— Dar, ce facem atunci?

— Voiți alerga la mir Jussufi, cari nesmintit trebuie să ne ajute. Sper, că ajungem la timp. Tu rămâi aci, ca să ne poți spune, ce s'a întîmplat în absența mea.

— Așa dar ești rămân aci, în gaura acésta?

— Ba nu, ci te vei urca pe abanosul unde am fost mai înainte și vei rămânea neclintit acolo, până ce mă reintore.

Grăbil înderēt până la abanos, pe care se urca el. I-am dat și pușca mea, căci fără aceea puteam înainta mai ușor și mai repede, apoi am alergat mai departe.

Și astăzi îmi este o enigmă, cum am putut ajunge în cinci minute la riș. Mai întâi mi-am băgat capul în apă, ca să-mi recoresc ochii, apoi trecui repede dincolo și intrai în pădure. După alte cinci minute am ajuns la pörtă. Aceea era închisă dar am strigat; mi-s'a deschis repede. Aci stăteau Jussuf Ali și soția lui.

— Unde este fiul meu? — întrebă ea — Nu vine și el?

— Încă nu. Acum am lipsă de ajutorul răsboinicilor voștri.

— O Dómnue, o Dómnue! Așa dar e rēu cu dēnsul! În continuu m-am rugat, mi-am făcut cruce și am chemat în ajutor pe maica sfintă, după cum m'a învățat el. N-a ajutat nimic, chiar nimic!

— Rógă-te numai mai departe, tot mereu, și ți-se va ajuta!

Ești alergăi mai departe; ei îmi urmară. În fugă, Jussuf Ali găfai:

— Ești încă mă rog la Dumnezeu și vreaș să fac semnele crucii, cum m-a învățat soția mea, după ce te-ai depărtat tu. Ești sint de vină la tóte! O Dómnue! ce frică duc din cauza aceea!

Mir Jussufi ședeau încă lângă focurile lor. I-am chemat la olaltă și le zisei în tonul cel mai stăruitor:

— Ascultați, răsboinicilor! Dacă voi șinteți bărbați curagioși și nu vreți ca să vă desprețuesc, atunci trebuie să mă urmați, căci alt cum mórtea chinuitoare a fratelui voștru vine pe sufletele voștre. Vreaș să-l restignescă. Anziți? Să móră pe cruce! Asta e mórtea cea mai înfricoșată și — — —

Aci am fost întrerupt prin Jussuf Ali, care scóse un strigăt și se depărtă în grabă. Soția lui strigă asemenea și alérgă după el. Nu puteam fugi după ei, spre a-i readuce, căci perdeam prea mult timp. Vorbii deci mai departe, dar ascultătorii erau nepăsători. În șfirșit i-am adus până acolo, de se adunară la un șfat îndelungat, al căruș rezultat șeicul mi-l împărtăși cu următoarele cuvinte:

— Dómnule, tu ești óspele nostru și noi toți ne vom purta cu amicitie și iubire față de tine; acest Hussein Isa înse a trecut la Salib Isa, și dacă el acuma are să fie, restignit, noi vedem într'aceea numai pedépsa meritată a lui Mohamed, care stă lângă tronul lui Allah. Noi am comite cel mai mare păcat, dacă am vrea să ajutăm apotatului. Tu nu ești de credința noastră; dacă tu vrei să-l mântuesci, fă-o, pe noi înse cruță-ne cu rugăciunile tale.

(Va urma.)

NOUTĂȚI.

Dorim din inimă cele mai ferice sêrbători prietînilor și cetitorilor foii noastre. Christos a înviat!

Întru mărirea lui Dumnezeu. Subșcrișul aduce în numele comitetului parochial din comuna Țapu, distr. protop. Blas, cele mai sincere mulțumite credinciosului *Ioan Coman* și soției sale *Ona n. Vasu*, cari au cruțat din puțina lor avere suma necesară la facerea unui Iconostas, care lipsia bisericii noastre și din 1862. până azi nu s'au aflat nime să-l facă, ér poporațiunea miseră și încărcată cu alte greutăți încă nu l'a putut. Prețul Iconostasului, care pentru noi e de tótă frumșeța a costat 700 cor. Afară de această numițiș au mai dăruit, cărți liturgice în valóre de 50 cor. Dărufescă-le Dumnezeu îndelungă viață spre a mai face ast fel de lucruri frumóse și plăcute pe sama sfintei Biserici. Țapu 7 April n. 1901. — *Basilă Dancu*, preot gr. cat.

Din Archidieceșă. Clericiș de an. III: *George Bitea, Adrian Costin, Augustin David, Sever I. Frățilă, Virgil Hățegan, Carol Ignat, Vasile Moldovan, Ioan Șuteu, Valer Vêrv* și ascultătorii cursului bial: *Antoniu Tămaș, Victor Maior, Emanoil Oros* și *Ioan Bojan*; — au primit Duminecă ordul lectoratului.

Din diecesa de Gherla. În 4. crt. a fost chirotonit diacon și în 7. preot, clericul *Valer Virtic*.

Sêptămâna șintelor Patimiș s'au celebrat la noi în chipul următor: Luniș dimiș, după manecat prof. Dr. Vas. Suciș a ținut esercițiș spirituale, la cariș au luat parte preoțimeșă întregă în frunte cu Esc. Sa Di. Mitropolit. La 10 ore s'a făcut liturgia înainte-șfintitelor. D. a. la órele 3/4 3 după servițiul dupacianariului a urmat esercițiile, cari s'au încheiat Marțiș dim. cu Doxologia cea mare. Joi s'a șfintit sf. Mir, s'au șplătat piciórele la 12 clericiș, cari la prânz au fost ospetiș Escel. Sale, și sara s'au cetit 12 Evangeliiș. Vineriș dim. s'au făcut serviciul órelor cu evangeliie. După amiadș a fost însêratul și sara ceremonieș îngropăriș. În tot timpul cât a fost espus trupul Dómnului, a fost asistat de câte 2 pompieriș. Procesiuneș îngropăriș a încunjurat piața și biserica catedrală. Simbătă s'a celebrat șfinta Liturgieș a șfintului Vasiliuș-cel-mare și mâne Duminecă la órele 4 se va face serviciul Învieriș. Va cânta chorul prof. Mureșian, asistat de prof. Ionaș și Papiuș. Șfinta Evangelieș se va ceti, ca de comun: românesce, grecesce, latinesce, ungresce, nemțesce, franțozesce, italianesce și apoi ér românesce.

Șciriș personale. Rsmul dn. canonic *Dr. Augustin Bunea*, propus în unanitate de secția istorică, a fost ales de membru corespondent al Academieiș române. Acéșta distincțiune s'a dat „*aprețindu-se scrierile lui istorice*“, pe cum să dice în nota Academieiș, cu care a fost avisat despre alegere. Felicităm din inimă pe dnl. dr. Bunea, dorindu-i șănătate spre a continua mai departe istoria bisericiș și națiuneș noastre.

De la Academia română. Comisia premiilor și-a prezentat raportul șeu. În urmarea acestuia, premiul *Eliade* de 5000 s'a dat Dniș Radulescu Niger, pentru scrierea *Rustice*. Premiul *Adamachi* a fost divizat între dniș Haral. Lecca, Dr. Stavrescu și Kabie. Cele alalte premiș nu s'au acordat nimenul. — În secția istorică a mai fost ales membru corespondent di. Dr. Ioan Mihályi, protofiscal comitatens în Sighet, fratele Escel. Sale Mitropolitului nostru. — Președinteș de până acum di P. Poniș implinind trei ani, și în sensul statutelor ne mai putînd fi ales, se alege unanim ca președinte di *P. S. Aurelian*. Vicepreședentiș se aleg dniș Iac. Negruzzi, Ion Kalinderu și Aug. Saligny.

Un noiș volum de poesiș de George Coșbuc. Așlam cu multă bucurie, din „Familiaș“, că tubitul nostru compatriot, dulcele poet George Coșbuc, pregătesce un noiș volum de poesiș, din care s'au și tipărit deja câte va cóle. Volumul va fi șfirșit peste câte-va luniș. Se vor tipări în acest volum unele poesiș inedite.

Școlastic. Adunarea generală a despărț. Făgăraș. a Reuniuniș învêțătorilor archid. e convocată pe zina de 6 Maiuș n. în comuna *Archiud*.

Întru amintirea lui Mihaiș Viteazul. La începutul lui Maiuș Liga culturalăș din Bucuresciș va serba a 300-a aniversară a morțiș eroului domn, ucis mișelesce pe câmpia Turđiș.

Un fiș credincios. Di. *Iosif Hordobetz*, din Ilembac, emigrat la America nordică, nu și-a uitat de misera bisericăș din comuna, sa, și acolo departe de misera bisericăș din comuna, sa, și acolo departe în continent străin a întreprins o colectăș în favorul ei, adunând până acum cum ne serie, 70 fl. Dumnezeu să-i ajute să ducă la bun șfirșit acéșta faptăș nobilă.

„Consum“ societatea comercială din Blaș și-a ținut în 6 crt. adunarea generală. Au luat parte 29. acționari, cu 316. acțiuni și 195 voturi. Din bilanțul prezentat estragem următoarele date: capitalul social a fost de 76494 cor. deșutul de mărfuri aproape 150 mil cor. deșutul 3414403 ér creditorii 5410843 Profitul curat a fost de 27295 cor. pe care adunarea generală a hotărât să-l trecă la an. viitor. Direcțiunea a propus, ca pe cum nici în trecut, așa nici pe viitor să nu se voteze marce de prezentă, pân ce societatea se va reculege din crisa prin care trece, provenită din rigorea, cu care s'a făcut inventarul la sfârșitul anului trecut. Vinzarea a fost în anul 1900, de 2440861 cor. Raportul direcțiunii prezentat adunării a fost luat spre știință. În direcțiune s'au ales membrii: Gavril Pop, Dr. Ales. Pop, Sim. Muntean și Brut Hodoșiu.

Necrolog. † *Alexandru Pop Romanțian*, paroch gr. cat. în Turda-vechie, a reșansat la 11. crt. în al 67 an al etății și 42-al preoției.

Bibliografie.

A apărut:

România Ilustrată din Bucuresci, Nr. 4. pe luna Martie, de sub direcțiunea dnilor Ioan Rusu Abrudeanu și George Rădulescu, cu următorii sumari:

Generalul George Manu (cu portret) de d. G. Rădulescu. — *Cronica* de d. I. Rusu Abrudeanu. — *Anul 1900 în istorie* de Bujor. — *Chestia pasivității politice a Românilor din Ungaria* (o scrisoare a dlui Al. Mocsonyi). — *Noul Minister* (cu portretele dlor miniștri) de Cornel. — *Mazine și cugetări*. — *O călătorie romantică* (cu o ilustrație) de d. Al. Ciureu. — *Alexandru Lahovari* (studiu critic) de d. P. Ștefan. — *La Polul Nord* (expediția ducelui de Abruzzi) de H. Mana. — *Arta națională* de d. St. Petică. — *Din literatura spaniolă* de D. Cosco. — *Nămolul terapeutic și lacurile sărate din România* de d. Dr. Th. Bastaky. — *Administrația domeniului Coronei*. — *Recensii literare*. — *Garnetul lunet*. — *Diverse*.

Silvestru Moldovan: **În Panteon**, mormintele marilor noștri bărbați de la 1848—1849. Sibiu 1901. 92 pag. preț 1 corună. Era de dorită o carte de acest cuprins. Un jumătate de veac ne desparte de zilele memorabile ale anilor 48/9 și generațiunea, care acum se ridică, aproape nu cunosc pe bărbații acelor vremi de vitejie și mândrie națională. Felicităm pe dl Moldovan pentru scrierea această, îi dorim să scotă în curînd o altă ediție împodobită cu portretele tuturor celor 22 mari bărbați. Credem, că e superflu a mai fi recomandată o așa scrisoare, pe care toți trebuie să o aivă și scie de-a rostul.

„**Enciclopedia Română**“, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii.

Din această folositoare publicațiune a apărut fasc. XXIII, care cuprinde cuvintele *Manlius—Mira*, la olaltă aproape 1300 articole, între cari un bogat material istoric și biografic de interes deosebit pentru Români.

Abonamentele se fac la *W. Kraft* în Sibiu (deșut general pentru România: *E. Storck*, Bucuresci) și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Preț 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

Dicționar Mitologic, conținător de diferite numiri de persoane și lucruri din vechia mitologie greacă și latină, pentru usul școlar și privat de Gavril Pop, canonic. Fasc. I. Blaș 1901 preț 40 fil. Sub acest titlu zelosul canonic mitrop. Gavr. Pop. a început să publice o folositoare scriere pentru tinerimea școlară mai ales, cum și pentru cei ce le place să se ocupe cu poetica mitologie vechie. Broșura I. începe cu Abaris și merge până la Deucalion, se estinde pe 80. pag. tipar garmond, și preț 40 fil. e cât se pôte de ieftin. Recomandăm această scriere cetitorilor noștri.

Din Istoria Românilor. Episcopul Ioan-Inocențiu Klein, de Dr. Augustin Bunea, Blaș 1900. Opul acesta nu este o carte numai de istorie bisericească, ci o istorie completă a vieții politice, religioase, culturale și sociale a Românilor de pe timpul episcopului Klein, și pentru aceea se recomandă nu numai celor ce se interesază de istoria bisericească, ci tuturor, cari voesc să cunoscă trecutul întreg al Românilor. Credem înse că mai vârtos din nici o bibliotecă parochială nu ar trebui să lipsescă.

Posta „Unirii“.

B. M. S. A două a sosit prea târziu; am declarat chestiunea de închisă. Veți afla pôte, alte obiecte de tractat.

Un veteran. Am completat notița noastră, care apăruse deja. Sperăm, că pe viitor ne veți comunica mai curînd și alte sciri. Așteptăm răspunsul și numele.

On. I. C. în Z. Am primit, va urma în numărul viitor.

Dlul C. în B. Resultatul vi-l vom comunica în scris.

Frații Oros, Sharon Pa, Nord-America. V'am îndreptat adresa, după cum ați dorit.

Ioșif Horăobetz, Hubard-Ohio, Nord-America. Cărțile comandate le vom trimite îndată după serbătorii. De cealaltă am luat notă.

Chintăa. Primit și achităm anii 1895, 1896 și 1897. Mai restază 1898, 1899 și 1900.

Galiu. Achităm an. 1898.

T. B. Beiuș. Achităm an. 1901 sem. al 2-lea.

Ciula-mare. Achităm an. 1895 sem. al 2-lea.

Chigfalău. Achităm anii 1897, 1898, 1899, 1900 și 1901.

Erdősada. Achităm an. 1895.

Săcalul-de-Câmp. Achităm an. 1897.

Odorheiu. Achităm an. 1900.

Babța. Achităm an. 1901.

V. Mihăiș, Huși. Achităm an. 1901 sem. 1.

Csanădos. Achităm an. 1901 April — Iunie.

Betfia. Achităm an. 1900.

Kebele-Sz.-Ioán. Achităm an. 1900.

G. H. în G. Achităm an. 1901 Ian. — Martie.

B.-Monor. Achităm an. 1901.

Casonul-mare. Am dispus trimiterea numărului. Restanță e pe 1900 sem. 2-lea și 1901 sem. prim.

Curci. Achităm anul 1899.

G. M. în B. Achităm lunile April — Iunie 1901.

Chinceș. Achităm răștimpul din 1 Aug. 1899 până la finea anului 1900.

Cianul-deșert. Achităm anul 1899.

Demb. Achităm anul 1900.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Indispensabil și neîntrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în toate țările.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă, cea mai căutată, sigură și până acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Căutat în totă lumea pentru efectul sigur **Contra tuturor bolilor interne, de piept, plumăni, stomac și ficat.** Folosit ca mijloc extern, este cel mai renumit

remediū de tămăduire a ranelor.

Veritabil numai cu marca de apărare verde, autentic registrată în toate statele și provădută cu capsula de metal, ce pōrtă inscripția: **Allein echt.** — Producție anuală 6 milioane borcaue. — 12 borcane mici s'au 6 mari duble. spedate franco **4 corone.** — Un borcan de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor deșuturilor din lume **1 corună 40 fileri.** — Se espedeză numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSOREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită **făcătoare de minuni**), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfluă. Cu această unsore s-a vindecat un os-scarabeu, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bola de oșe și în timpul din urmă un morb gangrenos, greu și vechiu de 22 ani, numit **rac.** Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; răcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înmoie și curată toate ranele provădute prin impunșeturi. O dosă spedată franco costă **1 corună 80 fileri** după primirea prețului. La comande mai mari scădămînt.

Producție anuală 100,000 doze.

Pot pune la dispozițiune un archiv întreg de atestate originale din totă lumea. Imitațiile s'au pot încunjura urmărind cu atențiune fie care borcan, care pōrtă inscripția: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Cei cari n'au deșut la îndemână, s'au se ferescă de falsificări sau fabricate străine, și se comande direct, adresându-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

Veritabilul sirup zagorian pentru piept,

il folosesc atât bărbații cât și copil, ca pe un remediu plăcut contra tuturor bôlelor de piept, contra tusei convulsive, contra înădușelei, a găfăirei (răsuflare grea), a catarrhului de piept și a flegmei. O sticlă, anticipând prețul costă 3 corone 30 fileri. A se adresa la:

Apotheker A. Thierry's Balsam-Fabrik
In Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Grijiți la capsula de metal și firma tipărită pe dop: **A. Thierry's Schutzengel-Apotheke.**

Ornate sacre

de tot soiul și calitatea, de la cele mai ieftine, până la cele mai scumpe, se pot procura de la

Atelierul de ornate sacre

de la *Internatul de fetițe din Blaș*. Conspecte de prețuri și mustre se trimit ori cui. Confectionarea în cel mult 2 săptămâni. La comanda să se indice prețul și colora.

(2) 3-

La espozitiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

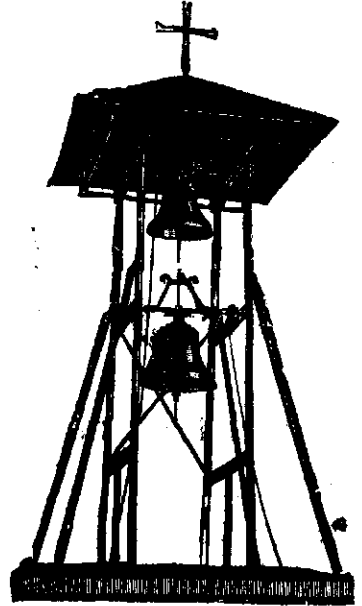
Turnătoria de clopote și de metal a lui Antoniu Novotny

(34) 20 - 52

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sint bătute de o

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechi, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1900.

Budapesta—Predeal				Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș			
Tren de persón.	Tren de persón.	Tren accelerat		Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	
10—	8.50	2.10	pl. Viena . . . . . sos.	1.50	1.50	6.20	2.21
8.30	5.45	9.15	Budapesta	7.10	7.50	6.20	4.48
11.21	9.02	11.12	Szolnok	3.22	5.32	3.25	11.90
1.33	11.33	12.47	P. Ladány	12.54	3.56	1.12	7.10
3.42	1.48	2.11	sos. } Oradea-mare . . . . . pl.	11.04	2.38	11.36	6.36
3.58	2.06	2.18	pl. } Mező-Telegd . . . . . sos.	10.44	2.31	11.17	7.04
4.38	3.03	2.50	Rév	10.07	2.01	10.42	1.20
5.20	3.45	3.26	Bratca	9.32	1.34	10.08	4.38
5.48	4.06		Ciucia	8.37	12.52	9.19	2—
6.31	4.52	4.16	B. Huedin	7.54	12.20	8.37	9.06
7.16	5.31	4.52	Ghârbău	6.54	7.87	7.55	4.25
8.06	6.24		sos. } Cluș . . . . . pl.	6.13	11.01	7—	10.29
8.33	6.59	5.55	pl. } Apahida . . . . . sos.	5.24	10.46	6.45	5.39
8.50	8.30	6.11	Ghîriș	5.02	6.27	8.47	7.19
9.07	8.59	6.27	sos. } Cucerdea . . . . . pl.	3.40	9.23	5.12	4.55
10.14	10.29	7.26	pl. } Uióra . . . . . sos.	3.11	8.54	4.43	
10.44	11.16	7.50	Vintul de sus	2.58	8.49	4.33	
10.56	11.31	7.52	Aiud	2.51	4.27	4.20	
11.03	11.40		sos. } Teiuș . . . . . pl.	2.29	8.23	3.59	
11.12	11.50		pl. } Crăciunel . . . . . sos.	2.07	8.06	3.38	
11.34	12.20	8.16	Micăsasa	1.42	8.00	3.02	
11.52	12.46	8.32	sos. } Copșa-mică . . . . . pl.	1.09	7.34	2.16	
12.24	1.43	8.37	pl. } Mediaș . . . . . sos.	12.56	7.08	1.44	
12.53	2.17		Elisabetopol	12.11	6.58	1.25	
1.02	2.26	9.06	sos. } Sighișoara . . . . . pl.	11.50	6.50	1.06	
1.45	3.14	9.31	pl. } Hașfalău . . . . . sos.	11.14	6.50	1.06	
2.01	3.33	9.43	Homorod	10.55	6.37	12.49	
2.15	3.48	9.47	sos. } Brașov . . . . . pl.	10.24	6.16	12.18	
2.33	4.08	10.01	pl. } Timiș . . . . . sos.	9.45	5.49	11.40	
2.39	4.08	10.01	Predeal	9.35	5.42	11.33	
3.04	4.45	10.25	sos. } Sôvárád . . . . . pl.	9.12	5.28	11.16	
3.40	5.27	10.53	pl. } Küküllőszög-Blaș	7.44	4.23	10.08	
3.47	5.43	11—	Sân-Miclăuș	7.08	3.50	9.22	
4.03	6.08	11.12	Cetate-de-Baltă	7.08	3.35	8.57	
4.35	7.54	12.26	D.-Sân.-Mărtin	7.44	3.15	8.27	
6.13	8.32	12.58	Sôvárád	7.08	2.45	7.48	
6.43	9.09	1.16		7.08	2.18	5—	
7.16	9.40	1.35		7.08	1.42	4.24	
8—	10.25	2.09		7.08	1.12	3.82	
3.55	2.19			7.08	1.12	3.82	
4.40	3.01			7.08	1.12	3.82	
5.10	3.31			7.08	1.12	3.82	
11.55	9.10			7.08	1.12	3.82	

Notă: Órele însemnate în stânga stațiilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încaudrați cu linii negre înseamnă órele de noapte.